

ОГЛАВЛЕНИЕ

ОГЛАВЛЕНИЕ	3
БИОГРАФИЯ.....	4
ОБЗОР ТВОРЧЕСТВА.....	7
БИБЛИОГРАФИЯ.....	13
Произведения Ивана Науменко	13
Сборники произведений.....	13
Литературно-критическая деятельность	20
Автор предисловий и послесловий	22
Составительская деятельность	24
Редакционная деятельность	25
Переводческая деятельность.....	33
Про Ивана Науменко и его творчество.....	33
УКАЗАТЕЛЬ АВТОРОВ	45
УКАЗАТЕЛЬ ПЕРСОНАЛИЙ	46
СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННЫХ ПЕРИОДИЧЕСКИХ ИЗДАНИЙ.....	47

БИОГРАФИЯ

Науменко Иван Яковлевич
(1925–2006)

Белорусский прозаик, литературовед, академик НАН Беларуси, лауреат премии Ленинского комсомола Беларуси и Государственной премии Беларуси имени Якуба Коласа. Награжден орденами Красной Звезды (1945), Трудового Красного Знамени (1975), Октябрьской Революции (1985), Отечественной войны II степени (1985), медалью Франциска Скорины (1990) и другими медалями.

Родился Иван Яковлевич 16 февраля 1925 года в городе Василевичи Речицкого района Гомельской области в семье железнодорожника.

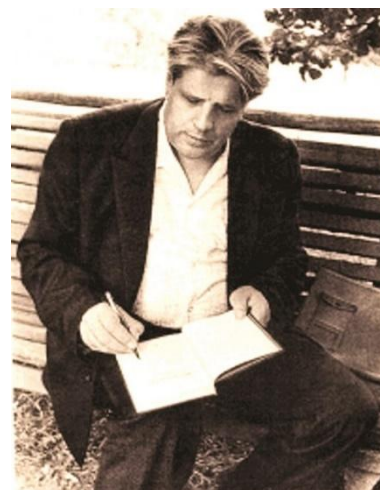
В годы Великой Отечественной войны принимал активное участие в подпольной деятельности, входил в армейскую разведывательно-диверсионную группу, был партизаном бригады имени Пономаренко. В 1943 году призван в армию, воевал на Ленинградском и Первом Украинском фронтах, на Карельском перешейке, в Восточной Пруссии, Силезии. Был демобилизован в декабре 1945 года.

После демобилизации работал в газетах и одновременно занимался на заочном отделении филологического факультета Белорусского государственного университета (БГУ), по окончании его поступил в аспирантуру при БГУ, которую окончил в 1954 году. С 1953 года работал заведующим редакции журнала «Маладосць», а с 1958 года – старшим преподавателем, доцентом, а после защиты докторской диссертации – профессором, заведующим кафедрой белорусской литературы БГУ.

В 1972 году И. Науменко избран членом-корреспондентом Академии наук БССР (АН БССР), и с этого момента центр его деятельности был перенесен в Белорусскую академию. С 1973 по 1982 годы он возглавлял Институт литературы имени Янки Купалы, в 1980 году был избран академиком АН БССР, а в 1982 – вице-президентом Академии наук. С 1992 года он являлся советником при Президиуме НАН Беларуси. В 1995 году ему было присвоено звание народного писателя Беларуси. В 1985–1990 годах И. Я. Науменко – депутат и председатель Верховного Совета БССР. В 2000–

2006 годах – Председатель Комитета по государственным премиям Республики Беларусь в области литературы, искусства и архитектуры.

Первые рассказы И. Науменко были помещены в журнале «Маладосць» в 1955 году, а с 1957 года книга за книгой выходят сборники рассказов и повестей – «Семнаццатай вясной», «Хлопцы-равеснікі», «Верасы на выжарынах», «Бульба», «Таполі юнацтва», «Тая самая зямля», «Падарожжа ў юнацтва» и др. Богатая жизненная биография писателя, его внутренние переживания и тревоги, мечтания и грезы стали основой для создания этих произведений. Герои Ивана Науменко бывают наивными и романтичными, серьезными и смешными, во многом они дополняют друг друга, а в целом создают образ молодого поколения того времени, которое прошло через суровые испытания войны.

Не один раз писателю приходилось смотреть в лицо смерти, много погибло боевых товарищей, поэтому так дорога ему память о пережитом, поэтому так часто возвращается он в прошлое, к войне. В партизанской трилогии «Сасна пры дарозе», «Вецер у соснах», «Сорак трэці» романтическое мироощущение «семнаццацігадовых» сменяется душевной болью, трагизмом. В произведениях 70–80-х годов («Смутац белых начэй», «Летуценнік», «Асення мелодыі») автор размышляет над сложными проблемами жизни, осознанием ее смысла, осуществляет попытку ответить на важные вопросы действительности.

Широко известен И. Науменко и как исследователь в области литературоведения. Он автор монографий и критических статей, посвященных творчеству Янки Купалы, Якуба Коласа, Максима Богдановича, Змитрока Бядули, Винцента Дунина-Мартинкевича. Белорусский прозаик является автором более 200 научных работ, включая 10 монографий, более 80 изданных отдельными книгами художественных произведений. Работы И. Науменко переведены на болгарский, латышский, немецкий, русский и другие языки.

Известный белорусский писатель умер 17 декабря 2006 года в возрасте 81 года. Похоронен в городе Минске, на Кальварийском кладбище.

Среди потомков народного писателя Беларуси Ивана Науменко нет тех, кто пошел бы по его стопам. Но все трое детей великолепно владеют словом, и каждый в жизни что-то написал – диссертацию, учебники или воспоминания. Сын прозаика, Науменко Павел Иванович, – кандидат филологических наук, преподаватель филологического факультета БГУ. Две дочери также

не отстали от своего отца в самореализации: Науменко Валерия Ивановна – офтальмолог, кандидат медицинских наук, доцент кафедры глазных болезней Белорусского государственного медицинского университета; Науменко Татьяна Ивановна – доктор искусствоведения, профессор, заведующая кафедрой теории музыки Российской академии музыки имени Гнесиных.

И. Я. Науменко награжден премией Ленинского комсомола Беларуси (1967) за сборник «Таполі юнацтва», Государственной премией БССР имени Якуба Коласа (1972) за литературоведческие книги «Янка Купала: духовный облик героя» и «Якуб Колас: духовный облик героя», премией НАН Беларуси (1997) за цикл монографий «Пекла сумарнага, збіральнага героя ды героя індывідуальна-псіхалагічнага ў беларускай літаратуры XIX – пачатку XX стагоддзя».

Награжден орденами Красной Звезды (1945), Трудового Красного Знамени (1975), Октябрьской Революции (1985), Отечественной войны II степени (1985), медалью Франциска Скорины (1990) и другими медалями.

В 2010 году Почтой Республики Беларусь в память белорусскому деятелю науки и культуры Ивану Науменко была выпущена почтовая марка, посвященная 85-летию со дня его рождения.

В Минске 12 октября 2011 года была открыта мемориальная доска в память И. Я. Науменко (скульптор – Владимир Слободчиков).

В 2016 году в отделе краеведения Гомельской областной универсальной библиотеки имени В. И. Ленина открыта музейная экспозиция, посвященная народным писателям БССР – уроженцам Гомельщины, в числе которых И. Я. Науменко.

Имя Ивана Науменко присвоено улице и переулку в городе Минске.

ОБЗОР ТВОРЧЕСТВА

Первые свои рассказы писатель напечатал в 1955 году. Начиная с середины 50-х годов, один за другим издавались сборники рассказов, новелл и повестей. Многие из рассказов И. Наumenко являются значительным вкладом в копилку белорусской новеллистики, в них прослеживается судьба поколения сверстников автора. Он создал отличительный образ – тип семнадцатилетнего юноши, который встретился с жестокими жизненными испытаниями и, несмотря на противоречия судьбы, сохранил романтический, иногда наивно-романтический взгляд на действительность. Молодые герои прозы Ивана Наumenко шагали военными дорогами, входили в студенческие аудитории, переживали радости и разочарования любви.

Быт, частная, интимно-душевная жизнь – та сфера, в описании которой И. Наumenко показал себя хорошим знатоком психологии, тех внешних и внутренних конфликтов, из которых вырвались человеческие драмы. Названия сборников и рассказов И. Наumenко в своем большинстве свидетельствуют о той роли, которую играли в его творчестве юность, молодость или воспоминания о молодости. Герои многих прозаических произведений писателя принадлежали к этой поре жизни. Их взрослое «я» только начинало очерчиваться, они появлялись перед читателями в то время, когда их детство перешло в раннюю юность или когда юность сменилась молодостью. Даже если персонаж изображался в зрелом возрасте, мыслями и воспоминаниями своими он возвращался в молодость. А самый любимый у писателя возраст, которым он наделял своих героев, – семнадцать лет. Те самые семнадцать лет, которые упоминаются и в названии сборника рассказов, и одноименной новеллы.

В эти годы продолжалось формирование человеческой личности; при этом в основном формировался темперамент, черты характера, активно формировалось мировоззрение. В нормальных обстоятельствах это плавный и постепенный процесс. Но герои повести «Семнаццатая вясной» (1956) жили на грани: война вторглась в их жизнь. Разрушился прежний мир, где были природа, школа и книги: «Впервые за много лет ни мне, ни моим друзьям не пришлось сдавать экзамены. В школе не было учителей, которые бы нас учили. Некоторые из них ушли на фронт и воевали под Ржевом, а

может быть, под Севастополем, а другие из нас уроков не учили, потому что на фасаде нашей школы развевался иностранный флаг с черной свастикой».

Война меняла человеческие судьбы, влияла на линию поведения юных персонажей. Высокая поэзия сменялась суровой прозой. Мировосприятие юноши передано в возвышенной лирической форме: «Мне было семнадцать лет. Моя семнадцатая весна была очень богата цветами, теплом, в те чудесные дни, когда кажется, что сама земля поет песню солнцу, жизни, высокому голубому небу». Герой повести не может смириться с потерей гармонии, целого мира, в котором царили оптимизм, душевное равновесие и радужные мечты. И уже в условиях военного времени ему предстоит сдать «экзамен» на зрелость.

С неуверенностью и смущением герой писателя признается, что «в это время, когда шла война и когда там, на фронте, умирали настоящие герои, я, человек, еще не совершивший в своей жизни ни одного подвига, влюбился самым постыдным образом». Он влюбился в худенькую девушку в белом платье, с белым чепчиком на голове и «живыми голубыми глазами». Стася работала в местной аптеке и являлась связной с партизанами. «Позорный поступок» на самом деле вовсе не постыден, но об этом свидетельствует его чувство к живому, поэтическому, чуткому к красоте миру юноши – миру, не желающему принять разрушительную сущность войны, противостоять новым посторонним проявлениям, деформирующим жизнь. Ради Стаси парень хотел совершить подвиг, какой-нибудь подвиг, и понятно почему: привлечь к себе внимание, доставить ей удовольствие. Юноша представлял, как он в одиночку расправляется с врагами, убивает «десяток фашистов». Через все повествование проходит художественная деталь – запах сирени. Этот запах пробуждал светлые воспоминания, с ним связана целая гамма чувств: «в эту весеннюю ночь я снова услышал, как приятно пахнет расцветившей сиренью. Она пахнула так всегда, когда мы ходили сдавать экзамены». Поэтический образ сирени помогает автору воплотить мысль о красоте любви и молодости, непобедимости человечности и жизни, духовном начале в ней.

Хрупкость, незрелость мировоззрения семнадцатилетних, которым суждено было преодолевать границу между миром и войной, вызывало у самого рассказчика противоречивые чувства, где есть и понимание, и теплота, и мягкая ирония. С такими чувствами подавался портрет целого поколения, который в рассказе «Вераніка» (1957) выглядел следующим образом: «наш класс был героический. Нас в классе было шестнадцать ребят, и почти все мы мечтали о подвигах. Четырнадцать из шестнадцати собирались поступать только в военные училища. Двоих других – Федю

Пячура и Валерия Самосада, надеявшихся попасть в «гражданские» учреждения – мы назвали дезертирами».

Юным героям пришлось пройти путь к трезвому самолюбию в новых, суровых условиях войны. Этот путь был продолжением формирования человеческой личности в новых, изменившихся обстоятельствах, где было все меньше места для игр и радужных мечтаний. Большинство семнадцатилетних героев-мечтателей Ивана Науменки ввязывались в антифашистскую борьбу, или, как ее называл писатель Алесь Адамович, «войну под крышами». Это боевые действия на оккупированной территории, в подполье или в партизанском отряде. Район действий юных бойцов такой же, как и в мирное время – село, небольшой город. Молодые люди даже не сразу ощущали, насколько враждебным постепенно становится окружающий их мир – он был наполнен опасностью, подозрительностью, присутствием врага и, наконец, смертельным риском. И. Науменко с большой точностью передавал особенности такой борьбы. Вчерашние подростки, воспитанные на книгах Жюль Верна, семнадцатилетние юноши относились к делу борьбы как к новой увлекательной игре, мало задумываясь о последствиях такого легкомысленного развлечения, о невозполнимых потерях, которые может причинить спешка и неосмотрительность. Тимох, Тишка, Николай и Семен из рассказа «Семнадцатая вясной» достали старую ржавую винтовку, сделали самодельную мину и совершили первую диверсию – взорвали железнодорожный мост. Позже, в конце произведения, писатель устами несколько более старшего героя дал трезвую оценку таким действиям: «Мы, брат, большие дураки... Мы ходим стадом, стараемся стоять впереди, чтобы привлечь внимание. Люди делают вещи в сто раз умнее нас...». Романтизированное начало произведения «Вераніка» контрастирует с резким и лаконичным финалом. Вероника, красивая девушка, из-за которой десятиклассники ссорились и ревновали друг друга, бессмысленно погибла в этой самой «войне под крышами». Немцы расстреляли девушку за то, что она перепечатывала листовки на пишущей машинке.

В рассказе «Хлопцы самай вялікай вайны...» (1970) отсутствует мотив «военных игр», элемент юношеской романтизации борьбы. Семнадцатилетние мальчики, собирающиеся идти в армию, деревенскими

женщинами воспринимаются с сочувствием и жалостью: «Смотри, шея тонкая. Какой он солдат, ребенок...». Так, ко внутренней самооценке семнадцатилетних подростков добавился еще один взгляд – женский, материнский.

В истории есть и третий ракурс видения. Это объективный авторский взгляд, уравнивающий эмоциональные оценки: «Война еще не закончилась, и Виктор не помнил ни одного из мальчиков, родившихся в 25-м году, с которыми он учился в школе и которые пошли на фронт...».

Писатель создал собирательный многогранный портрет своего поколения – мальчиков 1925 года рождения. Его творчество – это дань уважения всем тем однополчанам и односельчанам, с которыми он воевал, реквием по тем, кто не вернулся с фронтов Великой Отечественной войны. Надо сказать, что И. Науменко принадлежал к так называемому убитому поколению: 97% родившихся в 1923–1925 годах погибли на войне, не дождавшись Дня Победы.

Произведение «Хлопцы самой вялікай вайны...» автобиографично, о чем свидетельствует множество подробностей. Это детальное, точное и лаконичное описание событий представляет собой суровую реалистическую картину. Рассказ ведется от лица Виктора Пасашко, который помнит события «величайшей войны», участником которой он был, упоминает своих сверстников. С первых строк произведения он воспроизводит впечатления и наблюдения своей фронтовой жизни. Это начало напоминает скудные сведения из солдатского письма или дневника очевидца: «После Брянска стало ясно, куда направляется эшелон. Станция Фаянсовая, город Киров, полевая почта 07121. Ребятам, которым позвонили двумя неделями раньше, удалось отправить оттуда треугольники. Станция «Брянск I», как и станция «Брянск II», находится в руинах». Далее подробно рассказывается, как Виктор «попал в хорошую теплицу», где «стоит железный гриб с трубой, ведущей к потолку, а не к окну». Все описания в работе напоминают лаконичный и информативный стиль. И это не случайно: в условиях войны герою автора не до многословия, некоторой витиеватости, длинных, подробных размышлений.

Виктор Пасашко, описывая испытания на дороге войны, рассказывает о «мальчишках величайшей войны», их судьбах. Из его уст звучит горькая,

печальная правда о гибели юноши 1925 года рождения: «Ребята уже были на войне. От них стали появляться треугольники, но они были невесёлыми. Двоюродный брат Адам погиб под Днепром, когда они обходили Оршу, Петя Герасимов добрался до Гродно. Он был тяжело ранен под Неманом и прожил несколько дней... Василий Михальчук пропал без вести...». Вот оно, настоящее жестокое лицо войны, ее трагический исход.

Конец произведения представлен строгими и резкими мазками. Детализация в данном случае, когда называются жертвы войны, напоминает документ, потрясенный «ужасом самого факта» о потерях молодого поколения. Изменение ракурса, многомерность рассказа в произведении «Хлопцы самай вялікай вайны...» свидетельствовали о том, что его автор постепенно приближался к романному мышлению.

Некоторые мотивы, художественные детали из рассказов, повествующих о судьбах довоенного поколения, будут перенесены в циклы романов – «Сасна пры дарозе» (1962), «Вецер у соснах» (1967), «Сорак трэці» (1973). Задуманная автором как произведение об оккупации, эта трилогия не только вобрала в себя предыдущий романский опыт писателя, но и наполнилась новыми сюжетными линиями, развивавшимися как широкое эпическое течение.

Выполняя творческую задачу изображения жизни в условиях оккупации, И. Науменко, как и А. Адамович в «Войне под крышами», точно передал многие обстоятельства и условия подпольной борьбы. И она, эта борьба, требует особой тактики. Мите Птаху, герою произведения, удастся освоить некоторые элементы такой борьбы лишь после первого ареста, когда он один сталкивается с беспощадной силой, обрушившейся на Родину. Вспоминая эпизод допроса Мити немецкими офицерами, Виктор Каваленко отмечал, как трудно человеку существовать в оккупации, не говоря уже о борьбе с врагом: «Притворство, игра в доверие должна достичь такого высокого уровня совершенства, чтобы казаться искренними.

Тот же момент тактики сопротивления и борьбы зафиксирован в романе И. Науменки «Сасна пры дарозе». На допросе Митя легко подражает немецкому офицерскому жаргону и, оправдываясь обвинениями в связи с партизанами, использует слова из собственного словаря: «Я не знал, что он бандит», – отвечает Митя и удивляет его голос – к тому же он искренний, правдивый. Видимость искренности и правдивости здесь также является средством борьбы. Пытаетесь показаться врагу искренним? Да, и это требует смертельного постоянного риска. Во второй и третьей частях трилогии писатель проследил рост антифашистского движения сопротивления, слияние подполья и партизанской борьбы.

Военная тема получила дальнейшее развитие в романе «Грусть белых ночей» (1979). Данная работа свидетельствует о своеобразном подходе автора к проблеме «человек и война». Авторский стиль имеет доверительную, искреннюю интонацию, раскрывающую «внутреннюю» биографию героя. Романтическое мировоззрение молодых участников войны сменяется душевной болью и трагедией.

Не могли не оставить неизгладимый отпечаток у писателя ужасы Великой Отечественной войны, совершаемые немецко-фашистскими захватчиками по отношению к белорусскому народу. Не один раз пришлось Ивану Науменко смотреть в лицо смерти, много погибло на войне его боевых товарищей, поэтому так дорога писателю память о пережитом, поэтому так часто в своем творчестве возвращался он в прошлое, к войне.

БИБЛІОГРАФІЯ

Произведения Ивана Науменко

Сборники произведений

1. Збор твораў : у 10 т. Т. 1 : Апавяданні, 1954–1972 ; Нарысы, 1946–1955 / Иван Навуменка ; рэдактар тома С. Л. Гаранін. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2012. – 765, [1] с., [2] л. іл.

2. Збор твораў : у 10 т. Т. 2 : Апавяданні, 1974–2006 / Иван Навуменка ; рэдактар тома С. С. Лаўшук. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2013. – 877, [4] с., [4] с. іл.

3. Збор твораў : у 10 т. Т. 3 : Аповесці, 1957–1996 / Иван Навуменка ; рэдактар тома С. С. Лаўшук. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2013. – 877, [1] с., [4] с. іл.

4. Збор твораў : у 10 т. Т. 4 : Аповесці, 1991–2000 / Иван Навуменка ; рэдактар тома С. С. Лаўшук. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2014. – 845, [3] с., [4] с. іл.

5. Збор твораў : у 10 т. Т. 5 : Сасна пры дарозе ; Вецер у соснах : раманы / Иван Навуменка ; рэдактар тома С. Лаўшук. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2015. – 877, [1] с., [4] с. фат.

6. Збор твораў : у 10 т. Т. 6 : Сорак трэці ; Смутац белых начэй : раманы / Иван Навуменка ; рэдактар тома С. Лаўшук. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2015. – 796, [1] с., [4] с. фат.

7. Збор твораў : у 10 т. Т. 7 : Капітан Стець уходзіць у разведку : повесть. Летуценнік ; Асеннія мелодыі : раманы / Иван Навуменка ; рэдактар тома С. Лаўшук. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2016. – 653, [1] с., [4] л. фат.

8. Збор твораў : у 10 т. Т. 8 : Янка Купала ; Якуб Колас : духоўны воблік героя : літаратуразнаўчыя працы / Иван Навуменка ; рэдактар тома С. Лаўшук. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2017. – 636, [1] с., [3] л. іл.

9. Збор твораў : у 10 т. Т. 9 : Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч ; Змітрок Бядуля ; Максім Багдановіч ; Ранні Кузьма Чорны (1923–1929) : літаратуразнаўчыя працы / Иван Навуменка ; рэдактар тома С. С. Лаўшук. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2017. – 747, [3] с., [4] с. іл., партр.

10. Збор твораў : у 10 т. Т. 10 : П'еса, вершы, інтэрв'ю, анкетны, выступленні, водзівы на дысертацыі, некралогі, аўтабіяграфія, успаміны, дзённікавыя запісы, лісты 1944–2003 / Иван Навуменка ; рэдактар тома С. С. Лаўшук. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2017. – 988, [1] с., [4] с. іл.

11. Збор твораў : у 6 т. Т. 1 : Аповесці і апавяданні / Іван Навуменка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1981. – 558, [1] с., [5] л. іл.
12. Збор твораў : у 6 т. Т. 2 : Аповесці і апавяданні / Іван Навуменка. – 1982. – 556, [2] с., [4] л. іл.
13. Збор твораў : у 6 т. Т. 3 : Сасна пры дарозе : раман ; Бульба ; Інтэрнат на Нямізе : аповесці / Іван Навуменка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1982. – 509, [2] с., [4] л. іл.
14. Збор твораў : у 6 т. Т. 4 : Вецер у соснах ; Смутац белых начэй : раманы / Іван Навуменка . – Мінск : Мастацкая літаратура, 1983. – 526, [1] с., [4] л. іл.
15. Збор твораў : у 6 т. Т. 5 : Сорак трэці : раман. Птушкі між маланак : драма ў 3 актах. Апавяданні / Іван Навуменка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1983. – 525, [2] с., [4] л. іл., партр.
16. Збор твораў: у 6 т. Т. 6 : Літаратурная крытыка / Іван Навуменка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1984. – 532, [3] с., [4] л. партр.
17. Выбраныя творы : у 2 т. Т. 1 : Апавяданні. Аповесці / Іван Навуменка . – 1995. – 478 с., [1] л. партр.
18. Выбраныя творы : у 2 т. Т. 2 : Раман. Аповесці / Іван Навуменка. – 1997. – 495 с.
19. Апавяданні [Шрыфт Брайля] : для старэйшага школьнага ўзросту : у 6 кн. / Іван Навуменка. – Мінск : Народная асвета, 2016.
20. Апавяданні [Шрыфт Брайля] : у 6 кн. Кн. 1 : [Вайна каля Цітавай копанкі] / Іван Навуменка. – Мінск : Народная асвета, 2016. – 44 брайлеўскіх л. – (Школьная бібліятэка).
21. Апавяданні [Шрыфт Брайля] : у 6 кн. Кн. 2 : [Вайна каля Цітавай копанкі : заканчэнне] / Іван Навуменка. – Мінск : Народная асвета, 2016. – 55 брайлеўскіх л. – (Школьная бібліятэка).
22. Апавяданні [Шрыфт Брайля] : у 6 кн. Кн. 3 : [Пераломны ўзрост] / Іван Навуменка. – Мінск : Народная асвета, 2016. – 46 брайлеўскіх л. – (Школьная бібліятэка).
23. Апавяданні [Шрыфт Брайля] : у 6 кн. Кн. 4 : [Пераломны ўзрост] / Іван Навуменка. – Мінск : Народная асвета, 2016. – 71 брайлеўскі л. – (Школьная бібліятэка).
24. Апавяданні [Шрыфт Брайля] : у 6 кн. Кн. 5 : [Пераломны ўзрост] / Іван Навуменка. – Мінск : Народная асвета, 2016. – 63 брайлеўскіх л. – (Школьная бібліятэка).
25. Апавяданні [Шрыфт Брайля] : у 6 кн. Кн. 6 : [Пераломны ўзрост] / Іван Навуменка. – Мінск : Народная асвета, 2016. – 96 брайлеўскіх л. – (Школьная бібліятэка).

26. Аповесці, апавяданні / Іван Навуменка ; [склад. З. І. Падліпская]. – Мінск : Беларусь, 2009. – 349, [2] с.
27. Аповесці, апавяданні : [для сярэдняга і старэйшага школьнага ўзросту] / Іван Навуменка. – Мінск : Беларусь, 2009. – 349, [2] с. – (Школьная бібліятэка).
28. Апрашчымся, сябры!...: апавяданні / Іван Навуменка. – Мінск : Выдавецтва ЦК КПБ, 1990. – 46, [1] с. – (Бібліятэка «Вожыка»).
29. Асеннія мелодыі : раман, апавяданні / Іван Навуменка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1987. – 316, [2] с.
30. Бульба : аповесць / Іван Навуменка. – Мінск : Беларусь, 1964. – 147, [2] с.
31. В бору на рассвете : повести : с белорусского / Иван Науменко. – Минск : Мастацкая літаратура, 1988. – 302, [2] с.
32. Вайна каля Цітавай копанкі : аповесці і апавяданні : [для сярэдняга і старэйшага школьнага ўзросту] / Іван Навуменка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2021. – 204, [2] с., [2] л. каляр. іл.
33. Вайна каля Цітавай копанкі : [аповесць] / І. Я. Навуменка ; мал. Г. Паплаўскага. – Мінск : Дзяржвыд БССР, 1959. – 88 с.
34. Вераніка : апавяданні / Іван Навуменка. – Мінск : Народная асвета, 1968. – 167, [1] с. – (Школьная бібліятэка).
35. Верасы на выжарынах : апавяданні / І. Я. Навуменка. – Мінск : Дзяржаўнае выдавецтва БССР, Рэдакцыя мастацкай літаратуры, 1960. – 215, [2] с.
36. Ветер в соснах : романы : перевод с белорусского / Иван Науменко. – Москва : Советский писатель, 1975. – 638, [2] с.
37. Ветер в соснах : роман / Иван Науменко. – Минск : Беларусь, 1970. – 316, [2] с. – (Белорусский роман).
38. Ветер в соснах : роман / Иван Науменко ; авториз. пер. с белорус. М. Горбачева. – Москва : Советский писатель, 1969. – 344 с.
39. Вецер у соснах : раман : [для старэйшага школьнага ўзросту] / Іван Навуменка. – Мінск : Юнацтва, 1993. – 317, [2] с., [1] л. партр. – (Школьная бібліятэка).
40. Вецер у соснах : раман / Іван Навуменка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1975. – 317 с., [4] л. іл. – (Беларускі раман).
41. Вецер у соснах : раман / Іван Навуменка. – Мінск : Беларусь, 1967. – 334, [2] с.
42. Вір ; Любімы горад [Шрыфт Брайля] : [аповесці для сярэдняга і старэйшага школьнага ўзросту] : у 4 кн. / Іван Навуменка. – Мінск : Народная асвета, 2018. – (Школьная бібліятэка).

43. Вір [Шрыфт Браіля] [Любімы горад : [аповесці] : для сярэдняга і старэйшага школьнага ўзросту : у 4 кн. / Іван Навуменка. – Мінск : Народная асвета, 2018. – Кн. 1. – 64 брайлеўскіх л. – (Школьная бібліятэка).
44. Вір [Шрыфт Браіля] [Любімы горад : [аповесці] : для сярэдняга і старэйшага школьнага ўзросту : у 4 кн. / Іван Навуменка. – Мінск : Народная асвета, 2018. – Кн. 2. – 69 брайлеўскіх л. – (Школьная бібліятэка).
45. Вір [Шрыфт Браіля] [Любімы горад : [аповесці] : для сярэдняга і старэйшага школьнага ўзросту : у 4 кн. / Іван Навуменка. – Мінск : Народная асвета, 2018. – Кн. 3. – 77 брайлеўскіх л. – (Школьная бібліятэка).
46. Вір [Шрыфт Браіля] [Любімы горад : [аповесці] : для сярэдняга і старэйшага школьнага ўзросту : у 4 кн. / Іван Навуменка. – Мінск : Народная асвета, 2018. – Кн. 4. – 61 брайлеўскі л. – (Школьная бібліятэка).
47. Водгулле далёкіх вёснаў : апавяданні, аповесці / Іван Навуменка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1989. – 452, [2] с., [1] л. партр.
48. Война у Титова пруда : повесть : [для среднего и старшего возраста] / И. Я. Науменко. – Минск : Беларусь, 1969. – 95, [1] с.
49. Война у Титова пруда : повесть : [для среднего возраста] / Иван Науменко. – Минск : Государственное издательство БССР, Редакция детской и юношеской литературы, 1963. – 99, [1] с.
50. Война у Титова пруда : повесть : [для младшего возраста] / Иван Науменко. – Москва : Государственное издательство детской литературы Министерства просвещения РСФСР, 1963. – 94, [1] с.
51. Гасцініца над Прыпяццю : аповесці і апавяданні / Іван Навуменка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1994. – 251, [2] с.
52. Год карася : апавяданні : [для малодшага школьнага ўзросту] / Іван Навуменка. – Мінск : Юнацтва, 1988. – 205, [2] с.
53. Голубиный взлет : рассказы / Иван Науменко. – Москва : Советский писатель, 1961. – 329, [2] с.
54. Грусть белых ночей : повести, роман : авторизованный перевод с белорусского / Иван Науменко. – Москва : Известия, 1988. – 526, [2] с. – (Библиотека «Дружбы народов»).
55. Грусть белых ночей : роман, повесть / Иван Науменко. – Москва : Советский писатель, 1982. – 262, [2] с.
56. Гуканне над верасамі : аповесці, апавяданні : для сярэд. і ст. шк. ўзросту / І. Я. Навуменка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2002. – 219, [1] с.
57. Дзяцінства : аповесць / І. Я. Навуменка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1992. – 238, [1] с.

58. Дзяцінства ; Падлетак ; Юнацтва : аповесці : [для сярэдняга і старэйшага школьнага ўзросту] / Іван Навуменка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2008. – 620, [2] с. – (Бібліятэка школьніка).

59. Дзяцінства ; Падлетак ; Юнацтва : аповесці : для сярэд. і ст. шк. узросту / Іван Навуменка. – Мінск : Юнацтва, 2000. – 508, [2] с. – (Школьная бібліятэка).

60. Дзяцінства ; Падлетак ; Юнацтва : аповесці : для сярэд. і ст. шк. узросту / Іван Навуменка. – Мінск : Юнацтва, 1997. – 528 с.

61. Друзья-товарищи : рассказы / Иван Науменко. – Москва : Молодая гвардия, 1959. – 201, [2] с.

62. Замяць желтолістыя : повести : [перевод с белорусского] / Иван Науменко. – Москва : Художественная литература, 1980. – 94, [2] с. – (Роман-газета).

63. Замяць желтолістыя : повести, рассказы : авторизованный перевод с белорусского / Иван Науменко. – Москва : Советский писатель, 1978. – 293, [2] с.

64. Замяць жаўталісця : аповесці і апавяданні / Іван Навуменка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1977. – 301, [2] с.

65. Інтэрнат на Нямізе : выбраныя творы / І. Я. Навуменка. – Мінск : Попурри, 2016. – 349, [2] с. – (Мая беларуская кніга).

66. Летуценнік ; Смутац белых начэй : раманы / І. Я. Навуменка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1985. – 382, [2] с.

67. Любімы горад : аповесць, апавяданні / І. Я. Навуменка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1999. – 220, [2] с.

68. Мечтатель : роман, рассказы : авториз. пер. с белорус. / И. Я. Науменко. – Минск : Советский писатель, 1987. – 412, [2] с.

69. На шляху творчых здзяйсненняў : (матэрыял у дапамогу лектару) / І. Я. Навуменка. – Мінск : Праўленне таварыства «Веды» БССР, 1967. – 21 с. – (Насустрэч 50-годдзю Вялікага Кастрычніка).

70. Падарожжа ў юнацтва : выбранае / І. Я. Навуменка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1972. – 430, [2] с., [1] л. партр.

71. Пераломны ўзрост : аповесці і апавяданні : [для сярэдняга і старэйшага школьнага ўзросту] / І. Я. Навуменка. – Мінск : Юнацтва, 1986. – 238, [2] с. – (Школьная бібліятэка).

72. Последняя осень : рассказы и повести : [авторизованный перевод с белорусского] / И. Я. Науменко. – Минск : Мастацкая літаратура, 1979. – 413, [1] с.

73. Прощание в Ковальцах : повести, роман : авторизованный перевод с белорусского / И. Я. Науменко. – Москва : Советский писатель, 1986. – 534, [2] с., [1] л. портр.

74. Путешествие в юность : повесть и рассказы : авторизованный перевод с белорусского / И. Я. Науменко. – Москва : Советский писатель, 1967. – 341, [2] с.

75. Сосна при дороге : [романы] / Иван Науменко. – Москва : Известия, 1971. – 686, [1] с. – (Библиотека «Дружбы народов»).

76. Сосна при дороге : роман / И. Я. Науменко. – Минск : Беларусь, 1970. – 335, [1] с. – (Белорусский роман).

77. Сосна при дороге : роман / И. Я. Науменко ; авториз. пер. с белорус. Е. Мозолькова. – Минск : Беларусь, 1965. – 260с.

78. Сосна при дороге : роман / И. Я. Науменко. – Москва : Советский писатель, 1964. – 386, [2] с.

79. Сасна пры дарозе [Гуказаніс] : раман : для сярэдняга і старэйшага школьнага ўзросту : аўдыякніга / І. Я. Навуменка. – Мінск : Вышэйшая школа, 2018. – 1 дыск (20 гадзін 10 мін). – (Бібліятэка школьніка).

80. Сасна пры дарозе : раман. Любімы горад : апавесць : [для старэйшага школьнага ўзросту] / Иван Навуменка. – Мінск : Беларусь, 2001. – 458, [2] с., [1] л. партр. – (Школьная бібліятэка).

81. Сасна пры дарозе : раман : [для сярэдняга і старэйшага школьнага ўзросту] / І. Я. Навуменка. – Мінск : Юнацтва, 1991. – 332, [1] с., [1] л. партр. – (Школьная бібліятэка).

82. Сасна пры дарозе : раман : [для старэйшага школьнага ўзросту] / Иван Навуменка. – Мінск : Народная асвета, 1980. – 336 с., [1] л. партр. – (Школьная бібліятэка).

83. Сасна пры дарозе : раман / Иван Навуменка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1975. – 334, [2] с., [4] л. іл. – (Беларускі раман).

84. Сасна пры дарозе : раман / Иван Навуменка. – Мінск : Дзяржаўнае выдавецтва Беларусі, Рэдакцыя мастацкай літаратуры, 1962. – 424, [2] с.

85. Смутац белых начэй : раман, апавесць, аповяданні / І. Я. Навуменка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1980. – 317, [2] с.

86. Сорак трэці : раман : для ст. шк. ўзросту / Иван Навуменка. – Мінск : Юнацтва, 1996. – 364 с., [1] л. партр. – (Школьная бібліятэка).

87. Сорак трэці : раман / І. Я. Навуменка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1976. – 363, [2] с., [4] л. іл. – (Беларускі раман).

88. Сорак трэці : раман / І. Я. Навуменка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1974. – 366, [2] с.

89. Сорок третий : роман / Иван Науменко. – Москва : Известия, 1977. – 398, [1] с. – (Библиотека «Дружбы народов»).
90. Сорок третий : роман / Иван Науменко. – Москва : Советский писатель, 1976. – 368 с.
91. Сорок третий : роман / И. Я. Науменко ; авториз. пер. с белорус. М. Горбачева. – Москва : Советский писатель, 1975. – 375 с.
92. Сямнацатай вясной : апавяданні / І. Я. Науменка. – Мінск : Дзяржаўнае выдавецтва БССР, Рэдакцыя мастацкай літаратуры, 1957. – 41, [2] с. – (Бібліятэчка беларускага нарыса і апавядання).
93. Сярэбраныя мхі : апавяданні і аповесць : [для старэйшага школьнага ўзросту] / І. Я. Навуменка. – Мінск : Юнацтва, 1983. – 269, [2] с.
94. Та самая земля : повесть и рассказы / И. Я. Науменко. – Москва : Советский писатель, 1973. – 362, [2] с.
95. Тая самая зямля : апавяданні і аповесць / І. Я. Навуменка. – Мінск : Беларусь, 1971. – 204, [2] с.
96. Таполі юнацтва : апавяданні / І. Я. Навуменка. – Мінск : Беларусь, 1966. – 237, [2] с.
97. Тополя нашей юности : рассказы и повести : пер. с белорус. / И. Я. Науменко ; предисл. А. Адамовича. – Москва : Художественная литература, 1978. – 495 с., 1 л. портр.
98. Хатняе зайчанё : апавяданні : для мал. шк. ўзросту / Іван Навуменка. – Мінск : Юнацтва, 1998. – 173, [2] с.
99. Хлопцы-равеснікі : апавяданні / Іван Науменка. – Мінск : Дзяржаўнае выдавецтва БССР, Рэдакцыя мастацкай літаратуры, 1958. – 249, [2] с.
100. Мамонтов, В. И. Капитан Степь уходит в разведку / В. И. Мамонтов, И. Я. Науменко. – 2-е изд., доп. – Минск : Беларусь, 1986. – 157 с.
101. Мамонтов, В. И. Капитан Степь уходит в разведку / В. И. Мамонтов, И. Я. Науменко. – Минск : Беларусь, 1986. – 127 с.
102. Мамонтов, В. И. Капитан Степь уходит в разведку / В. И. Мамонтов, И. Я. Науменко. – Минск : Беларусь, 1982. – 127 с.
103. Сямнацатай вясной : зборнік сучаснай беларускай прозы і крытыкі / Іван Навуменка ; [уклад. : Л. Алейнік, М. Мінзер]. – Мінск : Літаратура і мастацтва, 2010. – С. 98–118. – Са зместу : Навуменка І. Я. Сямнацатай вясной ; Хлопцы самай вялікай вайны.

Литературно-критическая деятельность

104. Концепция человека в творчестве Янки Купалы и Якуба Коласа : (духовный облик героя) : автореферат диссертации на соискание ученой степени доктора филологических наук : специальность 642 Литература народов СССР / И. Я. Науменко. – Минск, 1968. – 44, [1] с.

105. Тема труда в творчестве Якуба Коласа : автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук / И. Я. Науменко. – Минск, 1954. – 19 с.

106. Вывучэнне творчасці Максіма Багдановіча ў школе : дапаможнік для настаўнікаў / І. Я. Навуменка, Т. І. Мароз. – Мінск : Беларуская навука, 2001. – 154, [2] с.

107. Максім Багдановіч / І. Я. Навуменка. – Мінск : Беларуская навука, 1997. – 140, [1] с.

108. Адраджэнне славян і творчасць В. Дуніна-Марцінкевіча / Іван Навуменка. – Мінск : Навука і тэхніка, 1993. – 31, [1] с. – (XI Міжнародны з'езд славістаў).

109. Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч / І. Я. Навуменка. – Мінск : Навука і тэхніка, 1992. – 214, [2] с.

110. Змітрок Бядуля / І. Я. Навуменка. – 2-е выд. – Мінск : Беларуская навука, 2004. – 226, [1] с.

111. Змітрок Бядуля / І. Я. Навуменка. – Мінск : Навука і тэхніка, 1995. – 143, [1] с.

112. Ранні Кузьма Чорны (1923–1929) / І. Я. Навуменка ; Нац. акад. навук Беларусі, Ін-т літ. імя Я. Купалы. – Мінск : Беларуская навука, 2000. – 94, [1] с.

113. Якуб Колас : духоўны воблік героя / І. Я. Навуменка. – 2-е выд., дапоўненае і перапрацаванае. – Мінск : Выдавецтва Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, 1981. – 237, [2] с.

114. Якуб Колас : духоўны воблік героя / Іван Навуменка. – Мінск : Беларусь, 1968. – 332, [2] с.

115. Якуб Колас : нарыс жыцця і творчасці / Іван Навуменка. – 2-е выд., са змяненнямі. – Мінск : Народная асвета, 2003. – 205, [2] с.

116. Якуб Колас : нарыс жыцця і творчасці: [для сярэдняга і старэйшага школьнага ўзросту] / Іван Навуменка. – Мінск : Народная асвета, 1982. – 207, [1] с. – (Народныя пісьменнікі БССР).

117. Якуб Колас : (к столетию со дня рождения) / И. Я. Науменко. – Минск : Правление общества «Знание» Белорусской ССР, 1982. – 18 с.

118. З глыбінь жыцця : крытычныя эцюды аб творчасці Якуба Коласа / І. Я. Навуменка. – Мінск : Дзяржаўнае выдавецтва БССР, Рэдакцыя мастацкай літаратуры, 1960. – 108, [2] с.

119. Из глубин народной жизни : [творческий путь Якуба Коласа] / И. Я. Науменко ; Акад. наук Беларус. ССР, Ин-т лит. им. Янки Купалы. – Минск : Наука и техника, 1981. – 64 с.

120. Паэтызацыя сялянскай працы ў паэме Якуба Коласа «Новая зямля» / І. Я. Навуменка // Веснік БДУ : навуковы часопіс Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта / заснавальнік Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. – 2009. – № 2. – С. 10–13.

121. Янка Купала / І. Я. Навуменка. – 2-е выд., дапоўненае. – Мінск : Вышэйшая школа, 1980. – 203, [2] с., [1] л. партр.

122. Янка Купала. Духоўны вобраз героя / І. Я. Навуменка. – Мінск : Вышэйшая школа, 1967. – 217, [2] с. – (Бібліятэчка студэнта-філолага).

123. Янка Купала. Якуб Колас : творчыя партрэты / І. Я. Науменко. – Москва : Советский писатель, 1982. – 285, [2] с., [1] л. партр.

124. Творчество Янки Купалы и Якуба Коласа в контексте славянских литератур / И. Я. Науменко ; Акад. наук Беларус. ССР, Беларус. ком. славистов. – Минск : Наука и техника, 1983. – 26, [1] с. – (IX Международный съезд славистов).

125. Элементы міфалогіі ў паэзіі Янкі Купалы і Якуба Коласа / І. Я. Навуменка. – Мінск : Навука і тэхніка, 1988. – 38, [1] с. – (X Міжнародны з'езд славістаў).

126. Беларуская літаратура і праблемы сучаснасці / І. Я. Навуменка [і інш.] ; Акад. навук БССР, Інстытут імя Янкі Купалы ; [рэд. П. К. Дзюбайла]. – Мінск : Навука і тэхніка, 1978. – 256 с.

127. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя. Т. 1 : 1901–1920 / Л. Я. Гаранін, І. Я. Навуменка, С. С. Лаўшук [і інш.]. – 2001. – 582, [1] с.

128. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя. Т. 2 : 1921–1941 / І. Э. Багдановіч, М. Тычына, І. Я. Навуменка [і інш.]. – 2002. – 902, [1] с.

129. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя. Т. 3 : 1941–1965 / Л. С. Лаўшук, Г. П. Тварановіч, І. Я. Навуменка [і інш.]. – 2002. – 950, [1] с.

130. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя. Т. 4 : [у 3 кн.], кн. 1 : 1966–1985 / С. А. Андраюк, С. С. Лаўшук, І. Я. Навуменка [і інш.]. – 2004. – 926, [1] с.

131. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя / Нацыянальная акадэмія навук Беларусі, Адноўленне гуманітарных навук і мастацтваў,

Інстытут літаратуры ім. Я. Купалы. Т. 1 : 1901–1920 / Л. Я. Гаранін, І. Я. Навуменка, С. С. Лаўшук [і інш.]. – 2003. – 582, [1] с.

132. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя / Нацыянальная акадэмія навук Беларусі, АДДЗЯЛЕННЕ ГУМАНІТАРНЫХ НАВУК І МАСТАЦТВАЎ, Інстытут літаратуры імя Я. Купалы. Т. 1 : 1901–1920 / Л. Я. Гаранін, І. Я. Навуменка, С. С. Лаўшук [і інш.]. – 1999. – 582, [1] с.

133. Гісторыя беларускай літаратуры, XIX – пачатак XX ст. : падручнік для філалагічных спецыяльнасцей вышэйшых педагагічных навучальных устаноў / [І. Э. Багдановіч, І. Я. Навуменка і інш.]. – 2-е выд., дапрацаванае. – Мінск : Вышэйшая школа, 1998. – 559, [1] с.

134. Голас часу : артыкулы, літаратурныя партрэты / Я. Казека, І. Я. Навуменка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1975. – 380, [2] с.

135. Гуманізм і народнасць : доклад на міжнародным сімпозіуме «Роль русскай і савецкай літаратуры в преподавании русского языка как иностранного», Минск, 26 июня 1972 г. / Иван Науменко ; Междунар. ассоциация преподавателей рус. яз. и лит. в преподавании рус. яз. при МГУ, БГУ. – Москва : Изд-во МГУ, 1972. – 13с.

136. Жыццё для людзей : дакументальны нарыс-хроніка / І. Я. Навуменка, М. Жыгоцкі. – Мінск : Смэтак, 2010. – 308 с., [8] л. іл.

137. Пісьменнікі-дэмакраты / І. Я. Навуменка. – Мінск : Народная асвета, 1967. – 115, [1] с.

138. Праблемы развіцця літаратуры ў эпоху сучаснага навукова-тэхнічнага прагрэсу / І. Я. Навуменка. – Мінск : Навука і тэхніка, 1978. – 22, [1] с. – (VIII Міжнародны з'езд славістаў).

Автор предисловий и послесловий

139. Собрание сочинений / Якуб Колас; паслясл. І. Я. Навуменкі. Т. 1 : Стихотворения и поэмы, 1904–1956. – 1982. – 589, [1] с.

140. Собрание сочинений / Якуб Колас ; паслясл. І. Я. Навуменкі. Т. 2 : На росстанях : трилогія : кн. 1–2 / [перевод Е. Мозолькова]. – 1982. – 364, [2] с.

141. Собрание сочинений / Якуб Колас ; паслясл. І. Я. Навуменкі. Т. 3 : На росстанях : трилогія. Кн. 3 : На росстанях / перевод с белорусского Е. Мозолькова. – 1983. – 334, [2] с.

142. Собрание сочинений / Якуб Колас ; паслясл. І. Я. Навуменкі. Т. 4 : Рассказы, 1906–1951 гг. ; «Сказки жизни» ; На просторах жизни : повесть. – 1983. – 415, [1] с.

143. Карызна, У. На азёрах сініх : лірыка : [для малодшага і сярэдняга школьнага ўзросту] / У. Карызна ; прадм. І. Я. Навуменка. – Мінск : Полымя, 2000. – 428, [1] с. – (Школьная бібліятэка).

144. Колас, Я. На прасторах жыцці ; Трысіна : [повесці ; перавод с беларускага] / Якуб Колас ; паслесловіе І. Я. Науменка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1972. – 286, [2] с. – (Бібліятэка беларускай повесці)

145. Колас, Я. На прасторах жыцці ; Трысіна : [повесці] / Якуб Колас ; [перавод Г. Поповой, М. Златогоровой ; паслесловіе І. Я. Науменка]. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1972. – 286, [2] с. : іл.

146. Колас, Я. На росстанях : трылогія / Якуб Колас ; паслесл. І. Я. Науменка. – Мінск : Беларусь, 1967. – 353, [2] с. : іл.

147. Колас, Я. На росстанях : трылогія : [для сярэдняга і старэйшага школьнага ўзросту] / Якуб Колас ; паслясл. І. Я. Навуменка. – Мінск : Юнацтва, 1982. – 700, [2] с., [1] л. партр.

148. Колас, Я. На росстанях : трылогія : [для сярэдняга і старэйшага школьнага ўзросту] / Якуб Колас ; паслясл. І. Я. Навуменкі. – Мінск : Юнацтва, 1981. – 701, [1] с., [1] л. партр.

149. Колас, Я. Стыхотворенія і поэмы / Я. Колас ; вступіт. ст. І. Я. Науменка ; сост. Ю. С. Пшыркова ; ред. стыхотворных пер. В. С. Шефнера. – Ленінград : Советскі пісатэль, Ленінградскае аддзеленне, 1978. – 648 с.

150. Колас, Я. Стыхотворенія і поэмы / Якуб Колас ; прадісл. І. Я. Науменка. – Ленінград : Советскі пісатэль, Ленінградскае аддзеленне, 1978. – 653, [1] с., [5] л. партр. – (Бібліятэка паэта. Большая серія).

151. Крапіва, К. Колючы строй : стыхі, басні / К. Крапіва ; [прадзісловіе І. Я. Науменка]. – 205, [1] с., [1] л. партр. : іл. – (Беларуская поэзія).

152. Крапіва, К. Колючы строй : стыхі, басні / Кондрат Крапіва ; редкаллегія: В. Вітка і др. ; прадзісловіе І. Я. Науменка. – Мастацкая літаратура, 1989. – 206 с. : [1] л. партр.

153. Крапіва, К. Колючы строй : стыхі, басні ; аўтарызаваны перавод с беларускага / Кондрат Крапіва ; прадісл. І. Я. Науменка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1989. – 205, [1] с., [1] л. партр. – (Беларуская поэзія).

154. Кудравец, А. П. От весны до весны : повесть, рассказы / Анатолий Кудравец ; [прадзісловіе І. Я. Науменка]. – Москва : Художественная літаратура, 1986. – 346, [2] с.

155. Кудравец, А. П. От весны до весны : повесть, рассказы / Анатолий Кудравец ; [предисловие И. Я. Науменко]. – Москва : Художественная литература, 1986. – 346, [2] с.

156. Марціновіч, А. Н. Не шукай слядоў сваіх : раман / А. Н. Марціновіч ; паслясл. І. Я. Навуменкі. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1983. – 326, [1] с., [4] л. іл. – (Беларускі раман).

157. Ткачев, М. Сплоченность : роман / М. Ткачев ; послесл. И. Я. Науменко. – Минск : Беларусь, 1968. – 389, [2] с. – (Белорусский роман).

158. Шамякин, И. П. Атланты и кариатиды : романы / И. Шамякин ; авториз. пер. с белор. А. Островского ; послесл. И. Науменко. – Москва : Молодая гвардия, 1978. – 622 с.

159. Шамякин, И. П. Атланты и кариатиды ; Снежные зимы : романы / Иван Шамякин ; авторизованный перевод с белорусского А. Островского ; [послесловие И. Науменко]. – Москва : Молодая гвардия, 1976. – 621, [2] с., [1] л. портр.

160. Шамякин, И. П. Сердце на ладони : роман / Иван Шамякин ; авторизованный перевод с белорусского А. и З. Островских ; [послесловие И. Науменко]. – Минск : Мастацкая літаратура, 1974. – 398, [1] с. : ил.

161. Шамякин, И. П. Первый генерал : повесть / И. Шамякин ; предисл. И. Я. Навуменка. – Москва : Художественная литература, 1972. – 94, [2] с. – (Роман-газета).

162. Спадчына Скарыны : зборнік матэрыялаў першых Скарынаўскіх чытаньняў (1986) : [да 500-годдзя з дня нараджэння Ф. Скарыны] / уклад. А. І. Мальдзіс ; прадм. І. Я. Навуменкі. – Мінск : Навука і тэхніка, 1989. – 317, [1] с.

Составительская деятельность

163. Гісторыя беларускай літаратуры : праграма для педінстытутаў і Белдзяржуніверсітэта : зацверджана 30.11.1965 г. / Міністэрства вышэйшай, сярэдняй спецыяльнай і прафесіянальнай адукацыі Беларускай ССР, Навукова-метадычны кабінет ; [склалі: М. Р. Ларчанка, А. А. Лойка, І. Я. Навуменка]. – Мінск : Вышэйшая школа, 1965. – 66, [1] с. – (Праграмы вышэйшых навучальных устаноў).

164. Антология белорусской прозы / сост. В. М. Ипатава, И. Я. Науменко, В. Ю. Ластовский. – София : Илинда – Евтимов, 2005. – 621 с.

165. Жыгоцкі, М. Аляксандр Лукашэнка. Жыццё і дзейнасць : дакументальны нарыс-хроніка / Мікола Жыгоцкі ; склад. І. Я. Навуменка. – Мінск : А. М. Вараксін, 2015. – 283, [1] с., [8] л. іл.

166. Иван Федоров и восточнославянское книгопечатание : [сборник статей] / И. Я. Науменко ; Академия наук Белорусской ССР, Отделение общественных наук. – Минск : Наука и техника, 1984. – 222, [2] с.

167. Казкі жыцця : зборнік беларускіх аповяданняў : [для мал. і сярэд. шк. узросту] / уклад. У. М. Цвяткоў, І. Я. Навуменка, Колас Якуб [і інш.]. – Мінск : ТДА «Сталія», 2001. – 227, [3] с.

168. Кніга адкрывае свет : літаратурна-крытычныя артыкулы / І. Я. Навуменка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1978. – 300, [2] с.

169. Назаўсёды разам : да 60-годдзя ўз'яднання Заход. Беларусі з БССР : [зборнік] / уклад. У. І. Навіцкі, М. П. Касцюк, І. Я. Навуменка. – Мінск : Бел. Энцыкл., 1999. – 252, [1] с.

170. Вечна жывое «Слова» : зборнік матэрыялаў навуковых канферэнцый «Слова пра паход Ігаравы» – выдат. літ. помнік усходнеслав. культуры / [склад. У. І. Мархель, І. Я. Навуменка]. – Минск : Навука і тэхніка, 1989. – 175 с.

Редакционная деятельность

171. Белорусская ССР : краткая энциклопедия : [в 5 т.] / редколлегия: Н. А. Борисевич, И. Я. Науменко, Н. Е. Савченко [и др.]. – Минск : Главная редакция Белорусской Советской Энциклопедии, 1978–1981.

172. Беларуская ССР : у 5 т. Т. 1 : Гісторыя. Грамадскі і дзяржаўны лад. Заканадаўства і права. Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел. Населеныя пункты. Міжнародныя сувязі / рэдкалегія: П. У. Броўка, М. А. Барысевіч, І. Я. Навуменка [і інш.]. – Мінск : Беларуская Савецкая Энцыклапедыя, 1978. – 751, [1] с., [32] л. іл., каляр. іл., карты.

173. Беларуская ССР : у 5 т. Т. 2 : Прырода. Эканоміка. Народны дабрабыт / рэдкалегія: П. У. Броўка, М. А. Барысевіч, І. Я. Навуменка [і інш.]. – Мінск : Беларуская Савецкая Энцыклапедыя, 1979. – 748, [2] с., [24] л. іл., каляр. іл., карты.

174. Беларуская ССР : у 5 т. Т. 3 : Навука і навуковыя ўстановы. Тэхніка і тэхналогія. Народная асвета. Культурна-асветныя ўстановы. Друк, тэлебачанне, радыёвяшчанне. Ахова здароўя. Фізкультура і спорт / рэдкалегія: П. У. Броўка, М. А. Барысевіч, І. Я. Навуменка [і інш.]. – Мінск : Беларуская Савецкая Энцыклапедыя, 1980. – 594, [2] с., [13] л. іл., каляр. іл.

175. Беларуская ССР : у 5 т. Т. 4 : Насельніцтва. Мова. Этнаграфія. Фальклор. Літаратура. Мастацтва. Архітэктура / рэдкалегія: П. У. Броўка, М. А. Барысевіч, І. Я. Навуменка [і інш.]. – Мінск : Беларуская Савецкая Энцыклапедыя, 1981. – 657, [3] с., [33] л. іл., каляр. іл.

176. Беларуская ССР : у 5 т. Т. 5 : Біяграфічны даведнік / рэдкалегія: П. У. Броўка, М. А. Барысевіч, І. Я. Навуменка [і інш.]. – Мінск : Беларуская Савецкая Энцыклапедыя, 1981. – 717, [2] с.

177. Энцыклапедыя літаратуры і мастацтва Беларусі : у 5 т. Т. 1. / пад рэд. І. П. Шамякін, Н. С. Гілевіч, І. Я. Навуменка. [і інш.]. – Мінск : БелСЭ, 1984. – 724, [3] с., [40] л. іл.

178. Энцыклапедыя літаратуры і мастацтва Беларусі : у 5 т. Т. 2. / пад рэд. І. П. Шамякін, Н. С. Гілевіч, І. Я. Навуменка. [і інш.]. – Мінск : БелСЭ, 1985. – 700, [2] с., [33] л. іл.

179. Энцыклапедыя літаратуры і мастацтва Беларусі : у 5 т. Т. 3. / пад рэд. І. П. Шамякін, Н. С. Гілевіч, І. Я. Навуменка. [і інш.]. – Мінск : БелСЭ, 1986. – 750, [1] с., [40] л. іл.

180. Энцыклапедыя літаратуры і мастацтва Беларусі : у 5 т. Т. 4. / пад рэд. І. П. Шамякін, Н. С. Гілевіч, І. Я. Навуменка. [і інш.]. – Мінск : БелСЭ, 1987. – 740, [2] с., [40] л. іл.

181. Энцыклапедыя літаратуры і мастацтва Беларусі : у 5 т. Т. 5. / пад рэд. І. П. Шамякін, Н. С. Гілевіч, І. Я. Навуменка. [і інш.]. – Мінск : БелСЭ, 1987. – 702, [1] с., [32] л. іл., каляр. іл., партр.

182. Янка Купала : энцыклапедычны даведнік / Беларуская Савецкая Энцыклапедыя ; пад рэд. І. П. Шамякіна, А. М. Кулакоўскага, І. Я. Навуменка [і інш.]. – Мінск : БелСЭ, 1986. – 727 с., [27] л. іл., каляр. іл., партр.

183. Слоўнік мовы Янкі Купалы : у 6 т. [Т.] 1 : А – Г / Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Ф. Скарыны ; склад. У. В. Анічэнка ; пад рэд. У. А. Бобрык, Навуменка І. А. [і інш.]. – Мінск Беларуская навука, 1997. – 340 с.

184. Слоўнік мовы Янкі Купалы : у 6 т. [Т.] 2 : Д – К / Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Ф. Скарыны ; пад рэд. У. В. Анічэнка, У. А. Бобрык, Навуменка І. А. [і інш.]. – Мінск : Беларуская навука, 1999. – 416 с.

185. Слоўнік мовы Янкі Купалы : у 6 т. [Т.] 3 : Л – П / Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Ф. Скарыны ; склад. У. В. Анічэнка ; пад рэд. І. Я. Навуменкі, М. І. Мушынскага, А. А. Станкевіча [і інш.]. – Мінск : Беларуская навука, 2001. – 413 с.

186. Слоўнік мовы Янкі Купалы : у 6 т. [Т.] 4 : П – С / Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Ф. Скарыны ; склад. У. В. Анічэнка ; пад рэд.

І. Я. Навуменкі, М. І. Мушынскага, А. А. Станкевіча [і інш.]. – Мінск : Беларуская навука, 2002. – 354 с.

187. Слоўнік мовы Янкі Купалы : у 6 т. [Т.] 5 : С – Я / Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Ф. Скарыны ; склад. У. В. Анічэнка ; пад рэд. І. Я. Навуменкі, М. І. Мушынскага, А. А. Станкевіча [і інш.]. – Мінск : Беларуская навука, 2003. – 398 с.

188. Слоўнік мовы Янкі Купалы : у 6 т. [Т.] 6 : Анамастыка / Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Ф. Скарыны ; склад. У. А. Бобрык, І. І. Парукаў, пад рэд. І. Я. Навуменка [і інш.]. – Мінск : Беларуская навука, 2003. – 262 с.

189. Бядуля, З. Збор твораў : у 5 т. Т. 2 : Вершы ў прозе. Лірычныя імпрэсіі. Апавяданні / Змітрок Бядуля ; рэдактар тома І. Я. Навуменка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1986. – 350, [1] с., [1] л. партр.

190. Колас, Якуб. Збор твораў : у 20 т. Т. 1 : Вершы, 1898–1910 / Якуб Колас ; рэд. І. Я. Навуменка, М. І. Мушынскі, М. К. Міцкевіч [і інш.]. – Мінск : Беларуская навука, 2007. – 621, [1] с., [5] л. іл.

191. Колас, Якуб. Збор твораў : у 20 т. Т. 2 : Вершы, 1911–1938 / Якуб Колас ; рэд. У. В. Гніламёдаў, М. І. Мушынскі, І. Я. Навуменка [і інш.]. – Мінск : Беларуская навука, 2007. – 439 с., [4] л. іл.

192. Крапіва, К. Выбраныя творы : у 2 т. Т. 2 : П'есы / К. Крапіва ; рэд. І. Я. Навуменка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1986. – 622 с.

193. Купала, Янка. Збор твораў : у 7 т. Т. 7 : Пераклады п'ес. Публіцыстыка. Пісьмы. Летапіс жыцця і творчасці / Янка Купала ; пад рэд. І. Я. Навуменкі. – Мінск : Навука і тэхніка, 1976. – 694, [1] с., [2] л. іл.

194. Лынькоў, М. Збор твораў : у 8 т. Т. 1 : Апавяданні, 1926–1941 / Міхась Лынькоў ; пад рэд. І. Я. Навуменкі. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1981. – 621, [1] с., [3] л. іл., партр., факсім.

195. Лынькоў, М. Збор твораў : у 8 т. Т. 8 : Пісьмы, 1935–1975 / Міхась Лынькоў ; пад рэд. І. Я. Навуменкі. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1985. – 621, [1] с., [4] л. іл., партр.

196. Чэхаў, А. Выбраныя творы : аповесці, апавяданні, камедыя / Антон Чэхаў ; рэд. І. Я. Навуменка. – Мінск.: Маст.літ., 1994. – 645 с. – (Скарбы сусветнай літаратуры).

197. Гісторыя беларускай савецкай літаратуры : вучэбны дапаможнік для студэнтаў філалагічных факультэтаў універсітэтаў : [у 2 ч.]. Ч. II. / пад рэд. І. Я. Навуменкі, П. К. Дзюбайлы, Д. Я. Бугаёва. – Мінск : Вышэйшая школа, 1982. – 397, [2] с. – іл.

198. Гісторыя беларускай савецкай літаратуры : вучэбны дапаможнік для студэнтаў філалагічных факультэтаў універсітэтаў / пад рэдакцыяй

І. Я. Навуменкі, П. К. Дзюбайлы, Д. Я. Бугаёва : Ч. 1 / [аўтары С. А. Андраюк і інш.]. – Мінск : Вышэйшая школа, 1981. – 380, [4] с., партр.

199. История белорусской советской литературы / Академия наук БССР, Институт литературы имени Янки Купалы ; редакторы: И. Я. Науменко, П. К. Дзюбайло, Н. С. Перкин. – Минск : Наука и техника, 1977. – 775 с.

200. Атрашкевіч, В. І. Ад прататыпа да вобраза : праблема аўтабіяграфізму ў беларускай прозе 20-х гадоў / В. І. Атрашкевіч ; рэд. І. Я. Навуменка. – Мінск : Навука і тэхніка, 1984. – 211, [2] с.

201. Адзінства і ўзаемаўзбагачэнне : пытанні ўзаемасувязей савецкіх літаратур / Акадэмія навук Беларускай ССР, Інстытут літаратуры імя Я. Купалы : пад рэд. Н. С. Перкін, Э. М. Мартынава, І. Я. Навуменка [і інш.]. – Мінск : Навука і тэхніка, 1980. – 286, [2] с.

202. Актуальные проблемы идейно-нравственного воспитания молодежи : республиканская научно-практическая конференция : (сборник докладов и выступлений) / под ред. К. П. Буслов, В. Д. Егоров, И. Я. Науменко [и др.]. – Минск : Наука и техника, 1976. – 322 с.

203. Андрыч, І. Мост на Дрыне : раман. Пракляты двор : апавяданні: з сербскахарвацкай / І. Андрыч ; пад рэд. В. А. Каваленка, І. Я. Навуменка, М. Кусяноў [і інш.]. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1993. – 589, [2] с. – (Скарбы сусветнай літаратуры).

204. Анталогія беларускага апавядання : у 2 т. / пад рэд. М. Лынькоў, І. Я. Навуменка, А. М. Кулакоўскі [і інш.]. – Мінск : Беларусь, 1967. – Т. 2. – 472 с.

205. Антология педагогической мысли Белорусской ССР / [сост.: Э. К. Дорошевич, М. С. Мятельский, П. С. Солнцев ; ред. И. Я. Науменко]. – Москва : Педагогика, 1986. – 460, [2] с. – (Антология педагогической мысли народов СССР).

206. Багдановіч, І. Э. Янка Купала і рамантызм / І. Э. Багдановіч ; пад рэд. І. Я. Навуменка. – Мінск : Навука і тэхніка, 1989. – 223, [1] с.

207. Белорусские повести : [перевод с белорусского] / сост. А. Л. Тонкель ; ред. И. Я. Науменко, И. Г. Чигринов, А. Н. Чепуров [и др.]. – Ленинград : Лениздат, 1981. – 421, [2] с.

208. Бёль, Г. Більярд а палове дзесятай : раман, апавяданні / Г. Бёль; рэд. С. А. Андраюк, І. Я. Навуменка, Л. П. Баршчэўскі [і інш.]. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1993. – 364, [2] с. – (Бібліятэка замежнай прозы).

209. Березы на шляху : беларускія расказы : перавод с беларускага / сост. А. А. Жука ; ред. И. Я. Науменко, И. Г. Чигринов, И. П. Шамякин [и др.]. – Москва : Художественная литература, 1980. – 438 с.

210. Вершы і балады. Драмы : з нямецкай / [укладанне, прадмова і каментарыі Л. Баршчэўскага ; рэд. І. Я. Навуменка, А. І. Мальдзіс, Н. С. Гілевіч [і інш.]. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1993. – 651, [2] с. – (Скарбы сусветнай літаратуры).

211. Вобраз – 81 : літаратурна-крытычныя артыкулы / склад. Я. Р. Лецка ; рэд. І. Я. Навуменка, С. А. Андраюк, В. А. Каваленка [і інш.]. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1981. – 253, [2] с.

212. Воінаў, М. М. Плён супольнасці : мастацкі пераклад і развіццё беларускай літаратуры на памежжы XIX–XX стагоддзяў / М. М. Воінаў ; пад рэд. І. Я. Навуменкі. – Мінск : Беларуская навука, 1998. – 199 с.

213. Выбраная проза / Іван Бунін, Аляксандр Купрын ; рэд. Н. С. Гілевіч, І. Я. Навуменка, Ф. І. Куляшоў [і інш.]. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1992. – 586, [2] с. – (Скарбы сусветнай літаратуры).

214. Гаранін, Л. Я. Нараджэнне новага мастацтва : сацыялістычны рэалізм – заканамернасць гістарычнага развіцця беларускай літаратуры / Л. Я. Гаранін, А. С. Яскевіч, А. П. Матрунёнак; пад рэд. І. Я. Навуменкі, У. В. Гніламедава. – Мінск : Навука і тэхніка, 1980. – 326, [2] с.

215. Гарэцкі, М. Творы / М. Гарэцкі ; пад рэд. В. А. Каваленкі, І. Я. Навуменкі, М. І. Мушынінкі [і інш.]. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1990. – 628, [1] с.

216. Глебка, П. Паэзія барацьбы і перамогі : артыкулы / П. Глебка ; пад рэд. І. Я. Навуменка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1973. – 349, [1] с., [8] л. іл., партр., факсім.

217. Гніламедаў, У. Сучасная беларуская паэзія : творчая індывідуальнасць і літаратурны працэс / У. Гніламедаў ; пад рэд. І. Я. Навуменкі. – Мінск : Навука і тэхніка, 1983. – 302, [2] с.

218. Гогаль, М. Тарас Бульба : апавесць. Рэвізор : камедыя. Мертвыя душы : паэма : з рускай / М. Гогаль ; пад рэд. М. Лужанін, І. Я. Навуменка, А. І. Мальдзіс [і інш.]. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1990. – 621, [2] с. – (Скарбы сусветнай літаратуры).

219. Грын, Г. Стамбульскі экспрэс : раманы : з англійскай / Г. Грын ; пад рэд. С. А. Андраюка, Я. Брыля, І. Я. Навуменкі [і інш.]. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1993. – 334, [2] с., [1] л. партр. – (Бібліятэка замежнай прозы)

220. Дасаева, Т. М. Пошукі героя : з вопыту беларускай прозы 20-х гадоў / Т. М. Дасаева ; пад рэд. І. Я. Навуменкі. – Мінск : Навука і тэхніка, 1993. – 124, [2] с.

221. Дзюбайла, П. К. Беларускі раман : гады 70-я / П. К. Дзюбайла ; рэд. І. Я. Навуменка. – Мінск : Навука і тэхніка, 1982. – 174, [2] с.

222. Дзюбайла, П. К. Вобраз нашага сучасніка ў беларускай прозе / П. К. Дзюбайла ; [рэд. І. Я. Навуменка]. – Мінск : Навука і тэхніка, 1978. – 192 с.

223. Дзюбайла, П. К. Вобраз нашага сучасніка ў беларускай прозе / П. К. Дзюбайла ; рэд. І. Я. Навуменка. – Мінск : Навука і тэхніка, 1978. – 191, [1] с.

224. Жураўлёў, В. П. Магчымасці рэалізму : прычыннасць і гістарызм / В. П. Жураўлёў, М. А. Тычына ; пад. рэд. І. Я. Навуменка, У. В. Гніламёдаў. – Мінск : Навука і тэхніка, 1982. – 230, [1] с.

225. Жураўлёў, В. П. Структура твора : рух сюжэтна-кампазіцыйных форм / В. П. Жураўлёў ; пад ред. І. Я. Науменко. – Мінск : Навука і тэхніка, 1978. – 309, [2] с.

226. Иван Федоров и восточнославянское книгопечатание : [сборник статей] / Академия наук Белорусской ССР, Отделение общественных наук ; составители : М. Б. Ботвинник, А. Ф. Коршунов ; редколлегия : И. Я. Науменко [и др.]. – Минск : Наука и техника, 1984. – 222, [2] с. : ил., факсим. ; 25 см.

227. Інстытут беларускай культуры / Акадэмія навук Беларусі, Інстытут гісторыі ; пад. рэд. М. П. Касцюк, М. В. Біч, Э. А. Ляўкоў, І. Я. Навуменка [і інш.]. – Мінск : Навука і тэхніка, 1993. – 254, [1] с.

228. Каваленка, В. А. Міфа-паэтычныя матывы ў беларускай літаратуры / В. А. Каваленка ; пад. рэд. І. Я. Навуменка. – Мінск : Навука і тэхніка, 1981. – 318, [2] с.

229. Казбярук, У. М. Паэма Якуба Коласа «Новая зямля» : у святле славянскіх традыцый / У. М. Казбярук ; пад рэд. І. Я. Навуменка. – Мінск : Навука і тэхніка, 1979. – 110, [2] с.

230. Карамазов, В. Ф. Белорусские повести : [перевод с белорусского / составитель А. Л. Тонкель ; редколлегия: И. Науменко и др. ; предисловие И. Чигринова ; художник Ю. К. Куликов. – Лениздат, 1981. – 421, [2] с. : ил.

231. Ласіла, М. Басяк з таго свету ; Ад вялікага розуму : аповесці : з фінскай / М. Ласіла ; рэд. І. Я. Навуменка, І. М. Пташнікаў, Б. І. Сачанка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1990. – 341 с., [1] л. партр. – (Бібліятэка замежнай прозы).

232. Лем, С. Саларыс : раман / С. Лем ; пад рэд. С. А. Андраюк, Я. Брыль, І. Я. Навуменкі [і інш.]. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1994. – 212, [2] с. – (Бібліятэка замежнай прозы).

233. Маккалерс, К. Балада пра сумнае кафэ : аповесці / Карсан Маккалерс ; рэд. І. Я. Навуменка, І. М. Пташнікаў, Б. І. Сачанка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1988. – 188, [2] с. – (Бібліятэка замежнай прозы).

234. Маравія, А. Пагарда : раман / А. Маравія ; пад рэд. С. А. Андраюка, Я. Брыля, І. Я. Навуменкі [і інш.]. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1989. – 235, [2] с. – (Бібліятэка замежнай прозы).

235. Моэм, У. С. Апавяданні / У. С. Моэм ; рэд. С. А. Андраюк, Я. Брыль, І. Я. Навуменка [і інш.]. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1990. – 221, [2] с., [1] л. партр. – (Бібліятэка замежнай прозы).

236. Мушынскі, М. І. Якуб Колас : летапіс жыцця і творчасці / М. І. Мушынскі ; пад рэд. І. Я. Навуменкі. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1982. – 543 с.

237. Народныя песняры : да 90-годдзя з дня нараджэння Я. Купалы і Я. Коласа : зборнік артыкулаў / пад рэд. І. Я. Навуменкі, М. Р. Ларчанка, А. А. Лойка [і інш.]. – Мінск : Выдавецтва Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, 1972. – 270, [2] с.

238. Перкин, Н. С. Человек в советском романе : некоторые аспекты проблемы / Н. С. Перкин ; [ред. И. Я. Науменко]. – Минск : Наука и техника, 1975. – 303 с.

239. Працы Інстытута літаратуры АН БССР (1931–1980) : бібліяграфічны даведнік / склад. М. П. Барташэвіч, У. І. Мархель ; пад рэд. І. Я. Навуменкі, А. П. Парэпкі, У. І. Мархеля. – Мінск : [б. в.], 1981. – 219, [2] с.

240. Разам з народамі : матэрыялы юбілейных навуковых сесій АН БССР, прысвечаных 100-годдзю з дня нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа / Акадэмія навук Беларускай ССР ; пад рэд. І. Я. Навуменкі. – Мінск : Навука і тэхніка, 1983. – 147, [2] с.

241. Рускае савецкае апавяданне : з рускай мовы : у 2 т. / пад рэд. Б. Сачанкі, І. Я. Навуменкі, Я. Брыля [і інш.]. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1988. – Т. 1. – 429, [1] с.

242. Рускае савецкае апавяданне : з рускай мовы : у 2 т. / пад рэд. Б. Сачанкі, І. Я. Навуменкі, Я. Брыля [і інш.]. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1988. – Т. 2. – 430, [1] с.

243. Сартр, Ж.-П. Мур : апавяданні / Ж.-П. Сартр ; пад рэд. І. Я. Навуменкі, Я. Брыля, І. М. Пташнікава [і інш.]. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1991. – 230, [1] с., [1] л. партр. – (Бібліятэка замежнай прозы).

244. Сімеон, Ж. Пад страхам смерці : раман, аповесці / Ж. Сіменон ; пад рэд. С. А. Андраюка, Я. Брыля, І. Я. Навуменкі [і інш.]. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1992. – 363, [2] с. – (Бібліятэка замежнай прозы).

245. Стейнбек, Д. Гронкі гневу : раман : з англійскай / Джон Стейнбек ; пад рэд. А. І. Мальдзіс, І. Я. Навуменка, В. С. Семуха [і інш.]. –

Мінск : Мастацкая літаратура, 1993. – 501, [1] с. – (Скарбы сусветнай літаратуры).

246. Франк, Л. Ісусавы вучні : раман / Л. Франк ; пад рэд. С. А. Андраюка, І. М. Пташнікава, І. Я. Навуменка [і інш.]. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1989. – 211, [1] с., [1] л. партр. – (Бібліятэка замежнай прозы).

247. Фядосік, А. С. Праблемы беларускай народнай сатыры / А. С. Фядосік ; пад рэд. І. Я. Навуменкі. – Мінск : Навука і тэхніка, 1978. – 286, [2] с.

248. Хлопцы самай вялікай вайны : 25 апавяданняў пра Вялікую Айчынную вайну / [уклад. А. Бадак ; пад рэд. М. Стральцова, І. М. Пташнікава, І. Я. Навуменка [і інш.]]. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2022. – 344 с.

249. Чабан, Т. К. Нарысы па гісторыі беларуска-рускіх літаратурных сувязей : у 4 кн. Кн. 2 : Пачатак XX стагоддзя, 1900–1917 / Акадэмія навук Беларусі, Інстытут літаратуры імя Я. Купалы ; Т. К. Чабан ; пад рэд. І. Я. Навуменкі, В. А. Каваленка. – Мінск : Навука і тэхніка, 1994. – 441, [2] с.

250. Чыгрын, І. П. Крокі : проза «Узвышша» / І. П. Чыгрын ; пад рэд. І. Я. Навуменка. – Мінск : Навука і тэхніка, 1989. – 142, [2] с.

251. Чыгрын, І. П. Проза «Маладняка» : Дарогамі сцвярджэння / І. П. Чыгрын ; пад рэд. І. Я. Навуменкі. – Мінск : Навука і тэхніка, 1985. – 144 с.

252. Чыгрын, І. П. Рэальнае і магчымае : проза Якуба Коласа / І. П. Чыгрын ; пад рэд. І. Я. Навуменкі. – Мінск : Навука і тэхніка, 1991. – 219, [2] с.

253. Шамякін, І. Снежныя зімы : раман / І. Шамякін ; пад рэд. І. Я. Навуменка. – Мінск : Беларусь, 1970. – 413, [1] с., [4] л. іл.

254. Шолам-Айхем ; Тэўе-малочнік : аповесці, апавяданні, юнацкі раман : [пераклад] з ідыш / Шолам-Алейхем ; пад рэд. М. Лужаніна, А. І. Мальдзіс, І. Я. Навуменка, Б. І. Сачанка [і інш.]. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1992. – 509, [1] с., [6] л. іл. – (Скарбы сусветнай літаратуры).

255. Шпакоўскі, І. С. Нарысы па гісторыі беларуска-рускіх літаратурных сувязей : у 4 кн. Кн. 3 : 1917–1941 гг. / Акадэмія навук Беларусі, Інстытут літаратуры імя Я. Купалы ; І. С. Шпакоўскі, М. А. Тычына ; пад рэд. І. Я. Навуменка [і інш.]. – Мінск : Навука і тэхніка, 1994. – 397, [2] с.

256. Шукліна, Н. У. Паэзія абнаўлення свету : фарміраванне творчых прынцыпаў і стылявых форм беларускай савецкай паэзіі / Н. У. Шукліна,

А. К. Кабаковіч, І. С. Шпакоўскі ; пад рэд. І. Я. Навуменкі, У. В. Гніламедава. – Мінск : Навука і тэхніка, 1981. – 189, [2] с.

257. Янка Купала і Якуб Колас у кантэксте славянскіх літаратур : матэрыялы Міжнароднай навукова-тэарэтычнай канферэнцыі (Мінск, 3-4 кастрычніка 2002 г.) / пад рэд. У. І. Мархеля, У. В. Гніламедава, І. Я. Навуменка. – Мінск : Беларуская навука, 2002. – 318, [1] с.

258. Акадэмік У. М. Ігнатоўскі : матэрыялы навуковых чытаньняў, прысвечаных 110-годдзю з дня нараджэння / [складальнік М. У. Токараў ; пад рэд. І. Я. Навуменкі]. – Мінск : Навука і тэхніка, 1993. – 100, [2] с.

Переводческая деятельность

259. Голон, Анн и Серж. Собрание сочинений : в 10 Т. / Анн и Серж Голон. – Т. 14 (дополнительный) : Анжелика в Голдсборо ; Триумф Анжелики : романы / пер. с франц. А. Науменко. – Минск : Малое предприятие Веснік, 1996. – 367 с. – (Библиотека исторического романа).

Про Ивана Науменко и его творчество

260. Науменко Иван Яковлевич // Республика Беларусь : энциклопедия : в 6 т. / редкол.: Г. П. Пашков и др. – Мінск : БелЭн, 2007. – Т. 5. – С. 351.

261. Науменко Иван Яковлевич // Регионы Беларуси : энциклопедия : в 7 т. / редкол.: Т. В. Белова (гл. ред.) [и др.]. – Мінск : Беларуская энцыклапедыя імя П. Броўкі, 2013. – Т. 3. – С. 121.

262. Навуменка Иван Якаўлевіч // Культура Беларусі : у 6 т. : энцыклапедыя / рэдкал.: У. У. Андрыевіч (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск : Беларуская энцыклапедыя імя П. Броўкі, 2013. – Т. 6. – С. 36.

263. Навуменка Иван Якаўлевіч // Энцыклапедыя літаратуры і мастацтва Беларусі : у 5 т. / рэдкал.: І. П. Шамякін (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск : БелСЭ, 1986. – Т. 3. – С. 744–745.

264. Васючэнка, П. В. Иван Навуменка / П. В. Васючэнка // Гісторыя беларускай літаратуры XX : у 4 т. – Мінск, 2001. – Т. 3. – С. 689–713.

265. Иван Навуменка // Беларускія пісьменнікі (1917–1990) : даведнік. – Мінск, 1994. – С. 398–400.

266. Навуменка Иван // Беларускія пісьменнікі : біябібліяграфічны слоўнік : у 6 т. / Інстытут літаратуры імя Янкі Купалы АН Рэспублікі Беларусь, Беларуская энцыклапедыя ; пад рэд. А. В. Мальдзіса ; рэдкал.: І. Э. Багдановіч і інш. – Мінск : БелЭн, 1994. – Т. 4. – С. 368–377.

267. Піскун, Л. А. Иван Навуменка / Людміла Піскун. – Мазыр : Белы вецер, 1997. – 183 с. – (Народныя пісьменнікі Беларусі).

268. Сіненка, Г. Д. Іван Навуменка : нарыс творчасці / Георгій Сіненка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1981. – 206, [1] с. : іл.

269. Адказы І. Навуменкі, Хв. Жычкі на анкету кафедры беларускай літаратуры Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта // Беларуская літаратура. – Мінск : БДУ. – Вып. 13 : Беларуская літаратура. – Мінск : Універсітэцкае, 1985. – С. 153–159.

270. Алейнік, Л. Пясочны гадзіннік : літаратурна-крытычныя артыкулы, нарысы, рэцэнзіі, нататкі : [у тым ліку пра творчасць Івана Навуменкі] / Лада Алейнік. – Мінск : Літаратура і мастацтва, 2010. – 248 с.

271. Беларуская літаратура ў культурнай прасторы сучаснага грамадства : матэрыялы Міжнар. навук. канферэнцыі да 120-годдзя з дня нараджэння нар. пісьменніка Беларусі К. Крапівы, (Мінск, 3–4 сакавіка 2016 года) : [творчасць беларускіх пісьменнікаў, у тым ліку І. Я. Навуменкі] / НАН Беларусі, Цэнтр. даслед. бел. культуры, мовы і літ. НАН Беларусі, Ф-л Ін-т літаратуразнаўства імя Я. Купалы ; [рэдкал.: А. А. Манкевіч (уклад.) і інш.]. – Мінск : Права і эканоміка, 2016. – 396 с.

272. Вечны рух жыцця і заканамернасці творчых пошукаў літаратуры : мат-лы Рэспублік. навукова-практыч. канферэнцыі да 90-годдзя з дня нараджэння народ. пісьменніка Беларусі акадэміка І. Я. Навуменкі (Мінск, 26–27 лютага 2015 года) / НАН Беларусі, Цэнтр даслед. бел. культуры, мовы і літ. НАН Беларусі, Ф-л Ін-т мовы і літ. імя Я. Коласа і Я. Купалы ; [рэдкал.: А. А. Манкевіч (уклад.) і інш.]. – Мінск : Права і эканоміка, 2015. – 504 с.

273. Виктор Громыко : [белорусские деятели искусства и культуры, в том числе Науменко И. Я.] / [авт. текста и сост. Э. Н. Пугачева ; пер на англ. яз. Н. П. Петрашкевич]. – Минск : Международный центр культуры книги, 2003. – 79 с. : ил., порт.

274. Гарадніцкі, Я. А. Даследаванні акадэмічнай школы беларускага літаратуразнаўства : [аналіз творчасці беларускіх аўтараў, у тым ліку Навуменка І. Я.] / Я. А. Гарадніцкі // Нарысы па гісторыі беларускага літаратуразнаўства / Нацыянальная акад. навук Беларусі, Цэнтр даслед. беларус. культуры, мовы і літ., Ін-т літаратуразнаўства імя Я. Купалы ; [Г. М. Кісліцына і інш. ; навук. рэд. Г. М. Кісліцына]. – Мінск : Беларуская навука, 2023. – С. 247–279.

275. Данилов, А. Н. Слово о современниках : эссе, интервью [в том числе о Науменко И. Я.] / А. Н. Данилов. – Минск : Беларуская навука, 2013. – 238 с.

276. Данилов, А. Н. Социальная компонента художественного творчества И. Науменко / А. Н. Данилов // Слово о современниках : эссе, интервью / А. Н. Данилов. – Мінск : Беларуская навука, 2013. – С. 41–47.

277. Каваленка, У. П. Памяць сэрца : аб прататыпах трылогіі І. Наменкі / У. П. Каваленка // Беларуская літаратура. – Мінск : БДУ. – Вып. 8 : Беларуская літаратура. – Мінск : БДУ, 1980. – С. 79–89.

278. Карканіца, А. М. Лінгвастылістычныя функцыі беларусізмаў у рускіх перакладах апавяданняў Івана Навуменкі / А. М. Карканіца // Беларуская лінгвістыка : зборнік артыкулаў / адказ. рэд. А. І. Падлужны . – Мінск : Навука і тэхніка, 1972. – Вып. 57 : Беларуская лінгвістыка / адказ. рэд. А. А. Лукашанец . – Мінск : Беларуская навука, 2006. – С. 91–98.

279. Коваленко, В. А. Общность судеб и сердец : белорусская проза о Великой Отечественной войне в контексте русской и других литератур / В. А. Коваленко ; АН БССР, Институт литературы имени Янки Купалы ; [ред. А. М. Адамович]. – Минск : Наука и техника, 1985. – 352 с. : порт., рис. фот.

280. Кулуарамі творчай майстэрні Івана Навуменкі / [С. С. Лаўшук і інш. ; навуковы рэдактар: А. А. Манкевіч] ; Нацыянальная акадэмія навук Беларусі, Цэнтр даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры, Інстытут літаратуразнаўства імя Янкі Купалы. – Мінск : Беларуская навука, 2020. – 333, [3] с.

281. Куляшоў, Ф. І. Аб чым шумелі сосны : І. Навуменка / Ф. І. Куляшоў // У дарозе : літаратурна-крытычныя артыкулы / Ф. І. Куляшоў. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1988. – С. 167–207.

282. Ламека, Л. А. Сучасная беларуская літаратура : дапам. для навучэнцаў, абітурыентаў і настаўнікаў : [ў тым ліку пра творы І. Я. Навуменкі] / Любоў Ламека. – Мінск : Сучаснае слова, 1998. – 319 с.

283. Лапцёнак, А. М. Лексіка фразеалагічныя асаблівасці перакладаў твораў Івана Навуменкі на рускую мову ў аспекце праблемы эквівалентнасці : аўтарэферат дысертацыі на атрыманне вучонай ступені кандыдата філалагічных навук : 10.02.01; 10.02.02 / А. М. Лапцёнак, Ин-т языка и литературы им. Я. Коласа и Я. Купалы. – Мінск : [б. и.], 2010. – 24 с.

284. Лаўшук, С. С. Кулуарамі творчай майстэрні Івана Навуменкі : манаграфія / С. С. Лаўшук, І. М. Шаладонаў, У. І. Чарота [і інш.] ; навуковы рэдактар: кандыдат філалагічных навук А. А. Манкевіч Нацыянальная акадэмія навук Беларусі, Цэнтр даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры, Інстытут літаратуразнаўства імя Янкі Купалы. – Мінск : Беларуская навука, 2020. – 333, [2] с.

285. Летуценнасць і вялікія здзяйсненні : успаміны пра Івана Якаўлевіча Навуменку / Нацыянальная акадэмія навук Беларусі, Цэнтр даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры, Інстытут літаратуразнаўства ім. Я. Купалы ; [укладанне і прадмова С. С. Лаўшука]. – Мінск : Беларуская навука, 2017. – 367, [1] с., [8] л. іл. : партр.

286. Макарэвіч, А. М. Эстэтычны змест і выхаваўчае значэнне аповесці Івана Навуменкі «Вайна каля Цітавай копанкі» / А. М. Макарэвіч // Актуальныя праблемы філалогіі і методыкі выкладання філалагічных дысцыплін : зборнік навуковых артыкулаў / пад агул. рэд. А. М. Макарэвіч. – Магілёў : МДУ імя А. А. Куляшова, 2015. – С. 90–97.

287. Мушынскі, М. І. Свайму часу і вечнасці : зборнік артыкулаў [прысвечаных беларускім пісьменнікам, у тым ліку І. Я. Навуменка] / М. І. Мушынскі ; [укладальнікі Т. Ф. Мушынская, Т. М. Мушынская ; навуковы рэдактар І. В. Саверчанка] ; Нацыянальная акадэмія навук Беларусі, Цэнтр даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры, Інстытут літаратуразнаўства ім. Я. Купалы. – Мінск : Беларуская навука, 2021. – 479, [1] с.

288. Піскун, Л. А. Иван Навуменка : народныя пісьменнікі Беларусі / Л. А. Піскун. – Мазыр : Белы вецер, 1998. – 127 с.

289. Піскун, Л. А. Проза Ивана Науменко : (Пробл. худож. характера) : автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. филол. наук : (10.01.02) / Мин. гос. пед. ин-т им. А.М. Горького. – Минск, 1990. – 18, [1] с.

290. Піскун, Л. А. З пазіцый народнасці і гуманізму : [пра творчасць І. Я. Навуменкі] / Л. А. Піскун // Беларуская літаратура. – Мінск : БДУ. – Вып. 13 : Беларуская літаратура. – Мінск : Універсітэцкае, 1985. – С. 74–83.

291. Піскун, Л. А. Иван Навуменка / Людміла Піскун. – Мазыр : Белый ветер, 1997. – 182, [1] с. : партр.

292. Піскун, Л. А. Коласаўскія традыцыі ў прозе Івана Навуменкі / Л. А. Піскун // Беларуская літаратура. – Мінск : БДУ. – Вып. 10 : Беларуская літаратура. – Мінск : БДУ, 1982. – С. 142–152.

293. Піскун, Л. А. Праблема характару ў «ваенных» апавяданнях Івана Навуменкі / Л. А. Піскун // Беларуская літаратура. – Мінск : БДУ. – Вып. 12 : Беларуская літаратура. – Мінск : Універсітэцкае, 1984. – С. 36–45.

294. Піскун, Л. Музыка дзяцінства ў прозе Івана Навуменкі : да 80-годдзя з дня нараджэння / Людміла Піскун // Бібліятэка прапануе. – 2004. – № 5. – С. 8–14.

295. Рэгіянальнае, нацыянальнае і агульначалавечае ў літаратуры : міжнародныя навуковыя чытанні, прысвечаныя памяці Івана Навуменкі (2–3 кастрычніка 2008 г.) : зборнік навуковых артыкулаў / [рэдкал.: д.філал.н., праф. І. Ф. Штэйнер (гал. рэд.) і інш.]. – Гомель : ЦДІР, 2009. – 299 с.

296. Рэгіянальнае, нацыянальнае, агульначалавечае ў славянскіх літаратурах : зборнік навуковых артыкулаў па выніках VI Міжнародных навуковых чытанняў, прысвечаных памяці народнага пісьменніка Беларусі, акадэміка І. Я. Навуменкі (Гомель, 2–3 кастрычніка 2018 года) / укладальнік І. Ф. Штэйнер. – Мінск : Unipack, 2020. – 290 с. : ил., факс., табл.

297. Смыкоўская, В. І. Па шляху пошукаў і здабыткаў : асаблівасці развіцця беларускага савецкага рамана аб Вялікай Айчыннай вайне / В. І. Смыкоўская // Беларуская літаратура. – Мінск : БДУ. – Вып. 8 : Беларуская літаратура. – Мінск : БДУ, 1980. – С. 55–64.

298. Творчасць Івана Навуменкі : славянскі, еўрапейскі, сусветны кантэкст : Рэспубліканская навуковая канферэнцыя да 85-годдзя з дня нараджэння народнага пісменніка Беларусі акадэміка І. Я. Навуменкі (Мінск, 16 лютага 2010 года) / [рэд.кал.: Лаўшук С. С. (наук. рэд.), Манкевіч А. А. (уклад.) и др.]. – Мінск : Права і эканоміка, 2010. – 472, [1] с.

299. Хрэстаматыя па беларускай дзіцячай літаратуры : [у тым ліку пра творчасць І. Я. Навуменкі] / склад. М. М. Пятровіч, А. М. Налівайка, І. У. Саламевіч. – Мінск : Выш. шк., 1966. – 549 с.

300. Шаладонава, Ж. С. Мастацкія функцыі пейзажа ў ваеннай трылогіі Івана Навуменкі / Ж. С. Шаладонава // Этот день мы приближали, как могли... : материалы Международной научно-практической конференции, посвященной 70-летию Победы в Великой Отечественной войне и окончания Второй мировой войны, (Минск, 7–8 мая 2015 г.) : в 2 ч. / Нац. АН Беларуси, Министерство обороны Республики Беларусь ; [сост.: А. А. Криворот [и др.]. – Минск : Беларуская навука, 2016. – Ч. 2 : Этот день мы приближали, как могли... / Нац. АН Беларуси, Министерство обороны Республики Беларусь ; [сост.: А. А. Криворот [и др.]. – Минск : Беларуская навука, 2016. – С. 116–120.

301. Алейнік, Л. Маштабнасць і шматграннасць : [творчасць Івана Навуменкі] / Лада Алейнік // Польша. – 2015. – № 2. – С. 119–123.

302. Багарадава, Т. Р. Мастацкае бачанне ваеннай рэчаістасці ў аповесцях І. Навуменкі / Т. Р. Багарадава // Вестник Полоцкого ГУ. Сер. А. Гуманитарные науки. – 2014. – № 10. – С. 51–54.

303. Багарадава, Т. Р. Мастацкая трансфармацыя праблемы чалавечага быцця на матэрыяле беларускай «ваеннай» аповесці В. Быкава і І. Навуменкі / Т. Р. Багарадава // Вестник Полоцкого ГУ. Сер. А. Гуманитарные науки. – 2005. – № 7. – С. 189–192.

304. Балыева, Л. М. Творчасць Івана Навуменкі : крыжаванка да 95-годдзя з дня нараджэння / Л. М. Балыева // Беларуская мова і літаратура. – 2020. – № 3. – С. 61.

305. Бельскі, А. Даніна таленту класіка : творчы феномен Кузьмы Чорнага ў асэнсаванні Івана Навуменкі / Алесь Бельскі // Роднае слова. – 2024. – № 10. – С. 32–36.

306. Бязручка, Л. Пісьменнікі-франтавікі Беларусі : інтэлектуальная гульня (X–XI класы) / Леанід Бязручка // Роднае слова. – 2023. – № 6. – С. 68–69.

307. Васючэнка, П. Салдаты вярнуліся : Ваенная проза Івана Навуменкі / П. Васючэнка // Роднае слова. – 2005. – № 1. – С. 6–10.

308. Весялуха, М. Помнік у 10 тамоў : [пра збор твораў І. Я. Навуменкі] / Марына Весялуха // Літаратура і мастацтва. – Дадат.: Кніжны свет. – 2012. – 8 чэрв. – С. 9.

309. Гарадніцкі, Я. А. Сістэма топасаў у раманах Івана Навуменкі «Сасна пры дарозе», «Вецер у соснах» і «Сорак трэці» / Я. А. Гарадніцкі // Весці НАН Беларусі. Сер. Гуманітарных навук = Известия Национальной академии наук Беларуси / Нац. АН Беларусі. – 2006. – № 4. – С. 94–98. – (Гуманітарныя навукі).

310. Гарадніцкі, Я. А. Шырыня праблематыкі, багацце ідэй : [жыццё і творчасць І. Я. Навуменкі] / Я. А. Гарадніцкі // Маладосць. – 2010. – № 5. – С. 123–126.

311. Давыдаў, А. Апавяданне «Семнацатай вясной» Івана Навуменкі : сімволіка-эстэтычнае асэнсаванне. IX клас / А. Давыдаў // Роднае слова. – 2003. – № 1. – С. 51–53.

312. Давыдаў, А. Апавяданне «Сямнацатай вясной» Івана Навуменкі : Сімволіка-эстэтычнае асэнсаванне. IX клас. – 2003. – № 1. – С. 51.

313. Дашкевіч, Г. М. Волат беларускай зямлі : [пра работу пісьменніка Івана Навуменкі ў газеце «Большавік Палесся»] / Г. М. Дашкевіч // Жыццё Палесся (Мазырскі раён). – 2021. – 22 мая. – С. 15.

314. Дзямешка, В. Дзень учарашні, як сённяшні : [апавяданні Івана Навуменкі ўвайшлі ў кнігу з серыі «Школьная бібліятэка»] / В. Дзямешка // Літаратура і мастацтва. – 2023. – 24 сак. – С. 7.

315. Драздова, З. Індывідуальнасць стылю : Іван Навуменка і Васіль Бялоў / З. Драздова // Польша. – 2017. – № 1. – С. 115–131.

316. Драздова, З. У. Іван Навуменка і Васіль Бялоў : партрэт, пейзаж / З. У. Драздова // Маляўнічая сіла слова : беларуская і руская проза XX–XXI стст. : параўнальна-тыпалагічны кантэкст / З. У. Драздова. – Мінск : Беларуская навука, 2017. – С. 73–111.

317. Еўсіевіч, Т. Вялікая Айчынная вайна ў творах В. Быкава, І. Навуменкі, І. Чыгрынава : літаратурная гасцёўню для вучняў 9–11 класаў / Т. Еўсіевіч // Бібліятэка прапануе. – 2010. – № 2. – С. 8–12.

318. Жураўлёў, В. Гуманістычны лад мастацкай і літаратуразнаўчай думкі : [творчасць Івана Навуменкі] / Васіль Жураўлёў // Польша. – 2010. – № 8. – С. 116–124.

319. Жураўлёў, В. Іван Навуменка : духоўнае аблічча героя : выдатны пісьменнік, вучоны-гуманітарый / Васіль Жураўлёў // Веды. – 2009. – № 7. – С. 7.

320. Жыццёвыя глыбіні Івана Навуменкі : [некралог] // Звязда. – 2006. – 19 дек. – С. 1.

321. Захаро, Н. В. Творчыя заданні пры вывучэнні мастацкіх твораў розных жанраў : сродкі актывізацыі пазнавальнай дзейнасці [на прыкладзе апавядання І. Я. Навуменка «Сямнацатай вясной»] / Н. В. Захаро // Народная асвета. – 2017. – № 9. – С. 76–78.

322. Іван Навуменка : [некралог] // Літаратура і мастацтва. – 2006. – 22 дек. – С. 15.

323. Іван Навуменка : фотаздымак // Роднае слова. – 2005. – № 1. – С. 1.

324. Каваленка, В. Праграма-праспект па беларускай літаратуры для VIII–XI сярэдняй школы : літаратура пасляваеннага часу [Івана Навуменкі] / В. Каваленка // Роднае слова. – 1994. – № 3. – С. 45.

325. Казачэнка, І. Р. Дыдактычны матэрыял да ўрокаў па беларускай літаратуры ў VII класе / І. Р. Казачэнка // Беларуская мова і літаратура. – 2022. – № 8. – С. 17–22.

326. Канцавая, М. Спосабы ўвядзення рэгіянальных кампанентаў у мастацкі тэкст : на матэрыяле твораў пісьменнікаў усходняга Палесся [ў тым ліку І. Я. Навуменкі] / Марыя Канцавая // Роднае слова. – 2019. – № 6. – С. 41–43.

327. Карпава, Л. Колеравая карціна мастацкага свету ў ранняй прозе Івана Навуменкі : апавяданні «Новая хата», «Жуль Верн», «Семнацатай вясной», «Рыжыя коні» / Людміла Карпава // Роднае слова. – 2007. – № 2. – С. 12–15.

328. Комарова, Ж. В. Столпы белорусской науки : [в том числе о И. Я. Науменко] / Ж. В. Комарова, И. Емельянович, Ю. Василишина ; фото И. Рубиновой // Наука и инновации. – 2024. – № 1. – С. 72–82.

329. Лапата-Загорскі, А. Узыходжанне да вяршынь : Васіль Жураўлёў і Іван Навуменка / Алесь Лапата-Загорскі // Польшча. – 2021. – № 6. – С. 95–99.

330. Лёсова, Д. Звёздочка мая... : светлой памяти Ивана Науменко / Дарья Лёсова // Нёман. – 2019. – № 2. – С. 169–173.

331. Лявонава, П. Два асноўныя віды літаратуры : метадычны практыкум для настаўніка літаратуры ў VI класе [Іван Навуменка «Новая хата»]. – 1995. – № 9. – С. 92–99.

332. Ляшук, В. «Вайна каля Цітавай копанкі» Івана Навуменкі : рэфлексійныя заданні пры вывучэнні аповесці / В. Я. Ляшук // Роднае слова. – 2008. – № 9. – С. 33–37.

333. «Мае героі былі рамантыкамі» : стэнаграма размовы з народным пісьменнікам Беларусі Іванам Навуменкам у БДУ : (на аснове вучэбнай

кінастужкі, знятай 1 верасня 2003 года) / [гутарыла Л. Д. Сінькова] // Беларускае літаратуразнаўства : навукова-метадычны зборнік / Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт. – Мінск. – 2008. – № 6. – С. 115–124.

334. Майсіёнак, Л. Э. Даследчая дзейнасць на ўроку літаратуры : урок беларускай літаратуры ў 9 кл. па апавяданні І. Навуменкі «Семнаццатай вясной» / Л. Э. Майсіёнак // Народная асвета. – 2007. – № 8. – С. 41–45.

335. Майсіёнак, Л. Э. Урок-ігра «Путешествие в страну фонетику» : урок беларускай літаратуры ў 9 кл. па апавяданні І. Навуменкі «Семнаццатай вясной» / Л. Э. Майсіёнак // Народная асвета. – 2007. – № 8. – С. 41–45.

336. Манкевіч, А. Іван Навуменка – навеліст / Алена Манкевіча // Роднае слова. – 2010. – № 5. – С. 9–12.

337. Марціновіч, А. Салдат вялікай вайны... Генерал вялікай літаратуры... / Алесь Марціновіч // Беларуская думка. – 2000. – № 2. – С. 68–175.

338. Мельнікава, А. Плён літаратуразнаўчых даследаванняў Івана Навуменкі / Анжэла Мельнікава // Роднае слова. – 2020. – № 2. – С. 38–40.

339. Міхнюк, Т. Вёска і горад у аўтабіяграфічных творах Івана Навуменкі / Таццяна Міхнюк ; Наталля Якавенка // Роднае слова. – 2020. – № 2. – С. 31–35.

340. Мішчанчук, М. Салдаты самай вялікай вайны : творчасць Івана Навуменкі / Мікола Мішчанчук // Роднае слова. – 2007. – № 2. – С. 52–58.

341. Мясніковіч, А. Майстар роднага слова : [да 80-годдзя Івана Навуменка] / А. Мясніковіч // Звязда. – 2005. – 16 лют. – С. 3.

342. Навуменка, В. І. Дзіцячымі вачыма... : [успаміны з дзяцінства Навуменка Валерыі Іванаўны, дачкі Навуменка І. Я.] / Валерыя Навуменка // Польша. – 2017. – № 9. – С. 158–165.

343. Навуменка, П. І. Мая радзіма – мястэчка... : [Івану Навуменка – 85 гадоў] // Звязда. – 2010. – 16 лют. – С. 6.

344. Навуменка, П. І. Сосны пры дарозе: : [Івану Навуменка – 85 гадоў] / Павел Навуменка // Літаратура і мастацтва. – 2010. – 19 лют. – С. 5.

345. Навумчык, М. І. Апавяданне І. Навуменкі «Настаўнік чарчэння» : (тэставае заданне, VII клас) / М. І. Навумчык // Беларуская мова і літаратура. – 2018. – № 11. – С. 3–5.

346. Навумчык, М. І. Вывучэнне апавяданняў Івана Навуменкі «Сямнаццатай вясной» і «Хлопцы самай вялікай вайны». (XI клас) / М. І. Навумчык // Беларуская мова і літаратура. – 2016. – № 11. – С. 15–18.

347. Науменко, П. И. Несколько воспоминаний к юбилею : [воспоминания Павла Науменко о своем отце, народном писателе Беларуси,

академіке Іване Яковлевиче Науменко] / Павел Науменко // Неман. – 2015. – № 2. – С. 152–161. – (Время. Жизнь. Литература).

348. Несцяровіч, С. У. Апавяданне Івана Навуменкі «Настаўнік чарчэння» : (тэставае заданне для вучняў VII класа) / С. У. Несцяровіч // Беларуская мова і літаратура. – 2021. – № 12. – С. 6–7.

349. Нячосава, С. «Аб чым шумелі сосны» : літаратурна-музычная гадзіна па ваеннай прозе І. Навуменкі да 85-годдзя з дня яго нараджэння / С. Нячосава // Бібліятэка прапануе. – 2010. – № 1. – С. 25–27.

350. Пятроўская, Т. Падлеткавая проза ад класіка, ці пра што марылі юнакі пакалення Івана Навуменкі / Таццяна Пятроўская // Роднае слова. – 2020. – № 2. – С. 35–37.

351. Раманюк, А. Пясняр «сямнацатай вясны» : [жыццё і творчасць беларускага пісьменніка Івана Навуменкі] / А. Раманюк // Маяк Палесся (Брагінскі раён). – 2024. – 1 сак. – С. 15.

352. Рублеўская, Л. І. «І коршак быў для мяне восенню...» : восеньскі лес на старонках літаратурных твораў [у т. л. у рамане І. Я. Навуменкі «Развітанне ў Кавальцах»] / Л. І. Рублеўская // Звезда. – 2024. – 2 кастр. – С. 11.

353. Саковіч, Т. Прысуд чалавецтву – жыць! Пасляваенная проза Івана Навуменкі і Генрыха Бёля / Т. Саковіч // Роднае слова. – 2016. – № 3. – С. 15–18.

354. Саковіч, Т. Увасаблене вайны ў творчасці Івана Навуменкі і Генрыха Бёля / Таццяна Саковіч // Роднае слова. – 2014. – № 1. – С. 19–21.

355. Саланевіч, Н. П. Паказ лёсу моладзі ў гады вайны ў апавяданні І. Навуменкі «Сямнацатай вясной» : [урок у XI класе] / Н. П. Саланевіч // Беларуская мова і літаратура. – 2020. – № 2. – С. 21–24.

356. Скибицкая, Л. В. Повесть «Помни Сталинград» : И. Я. Науменко в контексте белорусской прозы о Великой Отечественной войне // Веснік Брэсцкага ўніверсітэта. Сер. 3 Філалогія. Педагогіка. Псіхалогія. – 2023. – № 2. – С. 55–61. – Библиогр.: 5 назв.

357. Трацяк, З. І. Вобраз вайны-кантынуума ў беларускай прозе другой паловы XX ст. [у творчасці І. Я. Навуменкі] / Зоя Трацяк // Роднае слова. – 2023. – № 6. – С. 17–21.

358. Федзюкова, Т. А. Лёс моладзі ў гады Вялікай Айчыннай вайны ў апавяданні І. Навуменкі «Сямнацатай вясной» : (план-канспект урока ў XI класе) / Т. А. Федзюкова // Беларуская мова і літаратура. – 2014. – № 7. – С. 19–21.

359. Шаладонава, Ж. С. Апавяданне «Палеская зона» Івана Навуменкі : геапалітычны погляд / Ж. С. Шаладонава // Роднае слова. – 2015. – № 9. – С. 15–17.

360. Шаладонаў, І. Факт і вымысел у мастацкім уяўленні Івана Навуменкі / Ігар Шаладонаў // Полымя. – 2015. – № 7. – С. 123–129.

361. Шамякіна, Т. І. Зямляцкае сяброўства : [Іван Навуменка і Іван Шамякін] / Т. І. Шамякіна // Полымя. – 2006. – № 8. – С. 167–170.

362. Шамякіна, Т. І. Настаўнікі : [пра загадчыка кафедры беларускай літаратуры БДУ І. Я. Навуменку] / Таццяна Шамякіна // Роднае слова. – 2021. – № 9. – С. 10–14.

363. Шур, В. Малая радзіма ў творчасці Івана Навуменкі / Васіль Шур // Полымя. – 2019. – № 4. – С. 156–163.

364. Якавенка, Н. Апавяданні Янкі Брыля і Івана Навуменкі ва ўсходнеславянскай моўнай прасторы : фенаменалагічны падыход / Н. Якавенка // Роднае слова. – 2015. – № 9. – С. 17–22.

365. Яскевіч, А. Творчая культура Івана Навуменка / Алесь Яскевіч // Полымя. – 2010. – № 5. – С. 148–155.

366. Навуменка І. Я. – 80 год з дня нараджэння (1925) народнага пісьменніка Беларусі // Новыя кнігі : Па старонках беларускага друку. – 2004. – № 10. – С. 22–24.

367. Науменко, Иван Яковлевич: [биография писателя и его творчество] // Википедия: свободная энциклопедия. – URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/Науменко,_Иван_Яковлевич (дата доступа: 07.02.2025). – Текст : электронный.

368. Иван Навуменка: [біяграфія пісьменніка і яго творчасць] // Вікіпедыя: вольная энцыклапедыя. – URL: https://be-tarask.wikipedia.org/wiki/Иван_Навуменка (дата доступа: 07.02.2025). – Тэкст : электронны.

369. Иван Навуменка: [біяграфія пісьменніка і яго творчасць] // Вікіпедыя: свабодная энцыклапедыя. – URL: https://be.wikipedia.org/wiki/Иван_Навуменка (дата доступа: 09.01.2025). – Тэкст : электронны.

370. Науменко Иван Яковлевич: [биография писателя и его основные труды] // Национальная академия наук Беларуси: [официальный сайт]. – URL: <https://www.nlb.by/content/events/347289/> (дата доступа: 17.01.2025). – Текст : электронный.

371. Гончарович, И. «Доброе сердце Ивана Науменко»: [в Минске презентовали 10-томное собрание сочинений известного писателя и книгу воспоминаний о нем] / Инна Гончарович // Национальная библиотека Беларуси: [официальный сайт]. – URL: <https://www.nlb.by/content/news/library-news/dobroe-serdtse-ivana-naumenko/> (дата доступа: 09.01.2025). – Текст : электронный.

372. Крылья творческого вдохновения: [выставка Национальной библиотеке Беларуси, приуроченная к 95-летию Науменко И. Я. (1925–2006)] // Национальная библиотека Беларуси: [официальный сайт]. – URL: <https://nasb.gov.by/rus/members/pamyati-uchenogo/bckp/naumenko.php> (дата доступа: 17.01.2025). – Текст : электронный.

373. Виртуальный музей о жизни и творчестве народного писателя Беларуси Ивана Науменко создали в Гомеле // Речицкий районный исполнительный комитет: [официальный сайт]. – URL: <https://rechitsa.by/oblast/print:page,1,1351-virtualnyj-muzej-o-zhizni-i-tvorchestve-narodnogo.html> (дата доступа: 17.01.2025). – Текст : электронный.

374. Зубцов, И. З. Иван Яковлевич Науменко: [к 100-летию со дня рождения] / Илья Зубцов // Tilda. – URL: <https://ivan-naumenko.tilda.ws/> (дата доступа: 17.01.2025). – Текст : электронный.

375. Вчера похоронили Ивана Науменко: [некролог] // Комсомольская правда: [официальный сайт]. – URL: <https://www.kp.ru/daily/23827/143466/> (дата доступа: 17.01.2025). – Текст : электронный.

376. Иван Яковлевич Науменко: [биография писателя и его основные труды] // Публичная библиотека. – URL: https://publ.lib.ru/ARCHIVES/N/NAUMENKO_Ivan_Yakovlevich/_Naumenko_I.Ya.html (дата доступа: 17.01.2025). – Текст : электронный.

377. Международные научные чтения, посвященные памяти Ивана Науменко // Гомельский государственный университет имени Франциска Скорины: [официальный сайт]. – URL: <https://old.gsu.by/chairs/philology/index.php/newsbelkult-2/1507-mezhdunarodny-e-nauchnye-chteniya-posvyashchennye-pamyati-ivana-naumenko.html> (дата доступа: 17.01.2025). – Текст : электронный.

378. Науменко Иван Яковлевич: [биография, основные труды и литература о писателе] // Знаменитые люди Гомельщины. – URL: <https://person.goub.by/?p=2195> (дата доступа: 17.01.2025). – Текст : электронный.

379. Науменко Иван Яковлевич: [биография писателя и его основные труды] // Центральная научная библиотека имени Якуба Коласа Национальной академии наук Беларуси: [официальный сайт]. – URL: <https://www.nlb.by/content/news/library-news/dobroe-serdtse-ivana-naumenko/> (дата доступа: 17.01.2025). – Текст : электронный.

380. Поклонская, О. «Семья с историей. Народный писатель Иван Науменко и его удивительная супруга Ядвига» / Ольга Поклонская // Минск-новости. – URL: <https://minsknews.by/semya-s-istoriey-oderzhimiy-gribnik-ivan-naumenk-o-i-ego-udivitelnaya-supruga-yadviga/> (дата доступа: 17.01.2025). – Текст : электронный.

381. Рублеўская, Л. І. Разведчык, які стаў акадэмікам: [біяграфія Навуменкі І. Я. (1927–2006)] / Людміла Рублеўская // Беларусь сёння: [офіцыйны сайт]. – URL: <https://www.sb.by/articles/razvedchyk-yaki-sta-akademikam.html> (дата доступу: 17.01.2025). – Тэкст : электронны.

УКАЗАТЕЛЬ АВТОРОВ

- Алейнік, Л. 270, 301
Багарадава, Т. Р. 302, 303
Балуева, Л. М. 304
Бельскі, А. 305
Бязручка, Л. 306
Васючэнка, П. В. 264, 307
Весялуха, М. 308
Гарадніцкі, Я. А. 274, 309, 310
Гончарович, И. 371
Давыдаў, А. 311, 312
Данилов, А. Н. 275, 276
Дашкевіч, Г. М. 313
Дзямешка, В. 314
Драздова, З. 315, 316
Еўсіевіч, Т. 317
Жураўлёў, В. 318, 319
Захаро, Н. В. 321
Зубцов, И. З. 374
Каваленка, У. П. 277
Казачэнка, І. Р. 325
Канцавая, М. 326
Карканіца, А. М. 278
Карпава, Л. 327
Коваленко, В. А. 279, 324
Комарова, Ж. В. 328
Куляшоў, Ф. І. 281
Ламека, Л. А. 282
Лапата-Загорскі, А. 329
Лапцёнак, А. М. 283
Лаўшук, С. С. 284
Лёсова, Д. 330
Лявонава, П. 331
Майсіёнак, Л. Э. 334, 335
Макарэвіч, А. М. 286
Манкевіч, А. 336
Марціновіч, А. 337
Мельнікава, А. 338
Міхнюк, Т. 339
Мішчанчук, М. 340
Мушыньскі, М. І. 287
Мясніковіч, А. 341
Навуменка, В. І. 342
Навуменка, П. И. 343, 344, 347
Навумчык, М. І. 345, 346
Несцяровіч, С. У. 348
Нячосава, С. 349
Піскун, Л. А. 267, 288–294
Поклонская, О. 380
Пятроўская, Т. 350
Раманюк, А. 351
Рублеўская, Л. І. 352, 381
Саковіч, Т. 353, 354
Саланевіч, Н. П. 355
Сіненка, Г. Д. 268
Скибицкая, Л. В. 356
Смыкоўская, В. І. 297
Траццяк, З. І. 357
Федзюкова, Т. А. 358
Шаладонава, Ж. С. 300, 359
Шаладонаў, І. 360
Шамякіна, Т. І. 361, 362
Шур, В. 363
Якавенка, Н. 364
Яскевіч, А. 365

УКАЗАТЕЛЬ ПЕРСОНАЛИЙ

- Андрыч, І. 203
Атрашкевіч, В. І. 200
Багдановіч, І. Э. 206
Бёль, Г. 208
Бядуля, З. 189
Воінаў, М. М. 212
Гаранін, Л. Я. 214
Гарэцкі, М. 215
Глебка, П. 216
Гніламедаў, У. 217
Гогаль, М. 218
Голон, Анн и Серж 259
Грын, Г. 219
Дасаева, Т. М. 220
Дзюбайла, П. К. 221–223
Жураўлёў, В. П. 224–225
Жыгоцкі, М. 165
Каваленка, В. А. 228
Казбярुक, У. М. 229
Карамазов, В. Ф. 230
Карызна, У. 143
Колас, Якуб. 145–150, 190–191
Крапіва, К. 151–153, 192
Кудравец, А. П. 154–155
Купала, Янка. 182–187, 193
Ласіла, М. 231
Лем, С. 232
Лынькоў, М. 194–195
Маккалерс, К. 233
Маравія, А. 234
Марціновіч, А. Н. 156
Моэм, У. С. 235
Мушынскі, М. І. 236
Перкин, Н. С. 238
Сартр, Ж.-П. 243
Сімеон, Ж. 244
Стейнбек, Д. 245
Ткачев, М. 157
Франк, Л. 246
Фядосік, А. С. 247
Чабан, Т. К. 249
Чыгрын, І. П. 250–252
Чэхаў, А. 196
Шамякин, И. П. 158–161, 253
Шпакоўскі, І. С. 255
Шукліна, Н. У. 256

СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННЫХ ПЕРИОДИЧЕСКИХ ИЗДАНИЙ

Бібліятэка прапануе
Беларуская мова і літаратура
Веды
Веснік Брэсцкага ўніверсітэта
Вестник Полоцкого государственного университета
Весці нацыянальнай акадэміі навук Беларусі
Жыццё Палесся (Мазырскі раён)
Звязда
Літаратура і мастацтва
Маладосць
Маяк Палесся (Брагінскі раён)
Народная асвета
Наука и инновации
Неман
Новыя кнігі : Па старонках беларускага друку
Полымя
Роднае слова